

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 27. FEBRUARJA 1975

ŠTEVILKA: 8. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarnarja, SZ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

FLUKTUACIJA V ŽELEZARNI UPADA

Visoka fluktuacija, to je nenačrtovano in nepredvideno odhajanje in prihajanje delavcev, nam je pred leti povzročalo resne skrbi. Vedno bolj smo se zavedali, da fluktuacija ne moti le dobrega kadrovskega in organizacijskega funkcioniranja v podjetju, ampak da povzroča tudi presenetljivo visoke stroške. V edino tolažbo nam je bilo spoznanje, da ta neprijetni pojav ni le naša značilnost, ampak se z njim ubadajo tudi druga podjetja.

Razveseljiva ugotovitev ob zadnji primerjalni analizi

Številni napori pri odpravljanju fluktuacije in nekateri objektivni pogoji pa so po letu 1971 povzročili pozitivni preobrat, kar nam zgovorno potrjujejo primerjave »čiste fluktuacije« (izključitve, pogodbene pre-

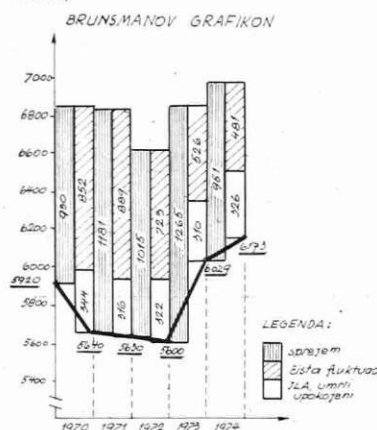
kinitve in izstopi na lastno željo), ki je v odnosu na stavež značala:

leta 1971 — 15,7 %
leta 1972 — 12,9 %
leta 1973 — 8,8 %
leta 1974 — 7,9 %

V tem sestavku si bomo iz obširne analize ogledali le nekatere vidike fluktuacije v preteklem letu in primerjave s prejšnjimi leti.

CELOTNA SLIKA GIBANJA FLUKTUACIJE

Prihod in odhod delavcev nazorno prikazuje naslednji grafikon, v katerem posebna pozornost velja stalnemu upadanju čiste, za nas najbolj neugodne fluktuacije. (Moteči »skoki« v pregledu predstavlja leto 1973, ko je prišlo do priključitve GEŽ.)

FLUKTUACIJA PO TOZD

V nadaljevanju bomo prikazovali čisto fluktuacijo v polletnih obdobjih leta 1973 in 1974. Meja prikazovanja bo od ustanovitve TOZD dalje. Od leta 1970 dalje smo prikazovali po delovnih enotah, po reorganizaciji pa jo prikazujemo po TOZD. Primerjava kaže pestro sliko, in sicer:

— v TOZD Talilnice tri obdobja opažamo postopno zmanjšanje odhod delavcev, v drugem polletju 1974 pa se je odhod ponovno povečal.

(Nadaljevanje na 3. str.)

TOVARNIŠKA KONFERENCA SINDIKATA O INVENTIVNI DEJAVNOSTI

V petek, 21. februarja, je predsednik Franc Kobentar sklical redno sejo tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarnarja. Kljub obsežnemu in pomembnemu dnevnemu redu, je seja potekala zelo tekoče. Seja je bila namreč sklicana sedem dni prej, razen tega pa so člani oziroma delegati večino gradiva obravnavanega na seji, dobili v ustrezni pisni obliki že z vabilom.

VSO POZORNOST MNOŽIČNI INVENTIVNI DEJAVNOSTI

Z ozirom na to, da sta v letošnjem letu inovacij nosilca tovrstne družbene akcije gospodarska zbornica in Zveza sindikatov, so na seji precej pozornosti posvetili temu vprašanju. Poleg pismenega predloga o večjem vključevanju sindikata v množično inventivno dejavnost, je na seji o tem spregovoril tudi predsednik društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Janez Faletič. Čeprav smo v Železarni, je dejal referent, v pogledu inovacijske dejavnosti v primerjavi z drugimi malo bolj uspešni, smo vendarle še vedno daleč pod povprečjem razvitih dežel. Ko se ustavljamo ob vprašanju, kako spodbujati še večjo tovrstno aktivnost v Železarni, imamo v mislih predvsem množično inventivno dejavnost, ki je za nas najbolj zanimiva, pa tudi raziskovalno — razvojno dejavnost. Največ pozornosti, je menil, moramo vsekakor posvečati množični inventivni dejavnosti, ki se nanaša na kreiranje fizikalnih zakonov in zakonov narave.

Govornik je za tem poudaril veliko pozornost, ki je bila namenjena temu vprašanju na kongresih Zveze komunistov, Zveze sindikatov in v drugih organih. V tej smeri je dejal, je precej spodbudno deloval tudi sindikat industrije in rudarstva. Svoj uvod je Janez Faletič zaključil z ne-

(Nadaljevanje na 7. str.)

Z GRADBIŠČA NOVE HLADNE VALJARNE

Dela na montaži hal napredujejo dobro. To je rezultat zadnjih razgovorov z najvišjimi predstavniki Metalne Maribor. Na žalost pa se zopet kaže težave pri izdelavi lahkega dela konstrukcije v delavnicah v Mariboru, dočim dela na težki konstrukciji v Krmelju napredujejo zadovoljivo. Te težave lahko ponovno povzročijo zastoj na montaži konstrukcije oziroma celo zmanjšanje števila monterjev in mehanizacij, kar pa se v nobenem primeru ne bi smelo zgoditi, kajti pri gradnji hal kasnimo že tri mesece.

Trenutno so v montaži stebri in priprava veznikov za četrto fazo, v Krmelju pa je bil izdelan že 34. veznik od skupno 37.

Prekrivanje hal bi lahko potekalo hitreje, vendar monterji podjetja Palk — Šibenik nimajo pripravljene strehe za to delo. Kljub temu je prekritih že okrog 2.000 kvadratnih metrov strehe.

Pri gradnji temeljev naprav dela dobro napredujejo in so delavci SGP Sava že zabetonirali temeljno ploščo zvonastih peči na površini 540 kvadratnih metrov in vgradili okrog 500 kubičnih metrov betona. Na ostalih napravah tečejo izkopi na Sendzimir ogrodju, na dresirnem ogrodju pa so že izvršeni. Poleg prekrivanja zgradbe za garderobe in tehnične pisarne, znotraj že instalirajo toplovodno ogrevanje in vodovod. Dela izvaja podjetje IMP Ljubljana in potekajo v predvidenih rokih.

Zgrajeno je carinsko skladišče s sotorom in je pripravljeno za prevzem. S tem je omogočen pričetek dobave oziroma prevzema tuje opreme. Od firme Ruthner bo predvidoma izvršen odpoklic odpreme 1. 3. 1975.

Ob tem je potrebno omeniti še en problem, ki nastaja ob gradnji, še posebno taki, kot smo jo mi predvideli.

Projekt hladne valjarne naj bi bil izvršen za jugoslovanske razmere v sorazmerno kratkem času, to je v 30 mesecih. Temu primerno je bil izdelan tudi terminski program posameznih del. Posebno pri projektiranju del je program zelo napet, poleg tega pa se posamezna dela močno prepletajo. Namreč nemogoče bi bilo čakati prihod kompletne dokumentacije iz ZDA in nato naročiti izdelavo domačih projektov, pa potem zopet čakati na kompletne domače projekte in nato pričeti z gradbenimi deli ter naročiti za domačo opremo. Te čase smo močno skrajšali in posamezna dela začnemo z le delno izdelano dokumentacijo. Pri takem delu pa seveda lahko nastanejo manjše napake, ki se kažejo predvsem v tem, da se nekaj že zgradi, nato pa se mora popravljati ali celo delno rušiti.

Seveda tako delo lahko opravičuje le ekonomska računica. Verjetno je treba poudariti to, da je čas, torej čim hitrejša gradnja, največji prihranek na denarju. Po investicijskem programu je predviden ostanek dohodka pri obratovanju hladne valjarne okrog milijarde starih dinarjev na mesec, prav tako pa tudi stroški obresti od kreditov znašajo okrog milijarde starih dinarjev na mesec. Ta dva podatka nam povesta, da izgubimo vsak mesec podaljšane izgradnje najmanj dve milijardi starih dinarjev, da ne upoštevamo tudi podražitve in podobno. V primerjavi s temi številkami, so omenjene napake, ki lahko nastanejo zaradi parcialnega dela, lahko zelo poceni in je iz tega vidika tak način dela po mnenju operativnega vodstva opravičljiv.

POKLICNI IN PROSTOVOLJNI GASILCI O SVOJEM DELU

V četrtek, 20. februarja, je imela svoj 93. letni občni zbor poklicna gasilska in reševalna enota ter prostovoljno gasilsko društvo železarnarjeve Jesenice. Od 74 aktivnih je zboru prisostvovalo 56 članov, razen tega pa so se običnega zbora udeležili Jože Vehar, ki je zastopal skupščino občine, Tomaž Klinar, predsednik občinske gasilske zveze, Tone Varl, direktor kadrovskega sektorja, ki je zastopal glavnega direktorja Železarnarja, Edi Cenček, predsednik občinskega gasilskega sklada, predstavnik poklicnih gasilcev železarnarjeve Ravne, PGD Koroska Bela in drugi. Poročila o delu v preteklem letu so podali predsednik, poveljnik, blagajnik, odredni inženir in mladinski referent.

Predsednik Dušan Sikošek je najprej predlagal enominutni molk v spomin lani umrlega poveljnika Jožeta Lavrinca. V nadaljevanju je med drugim poročal, da je bil lansko

leto častnemu poveljniku Gregorju Novaku podeljen visok naslov gasilski veterani.

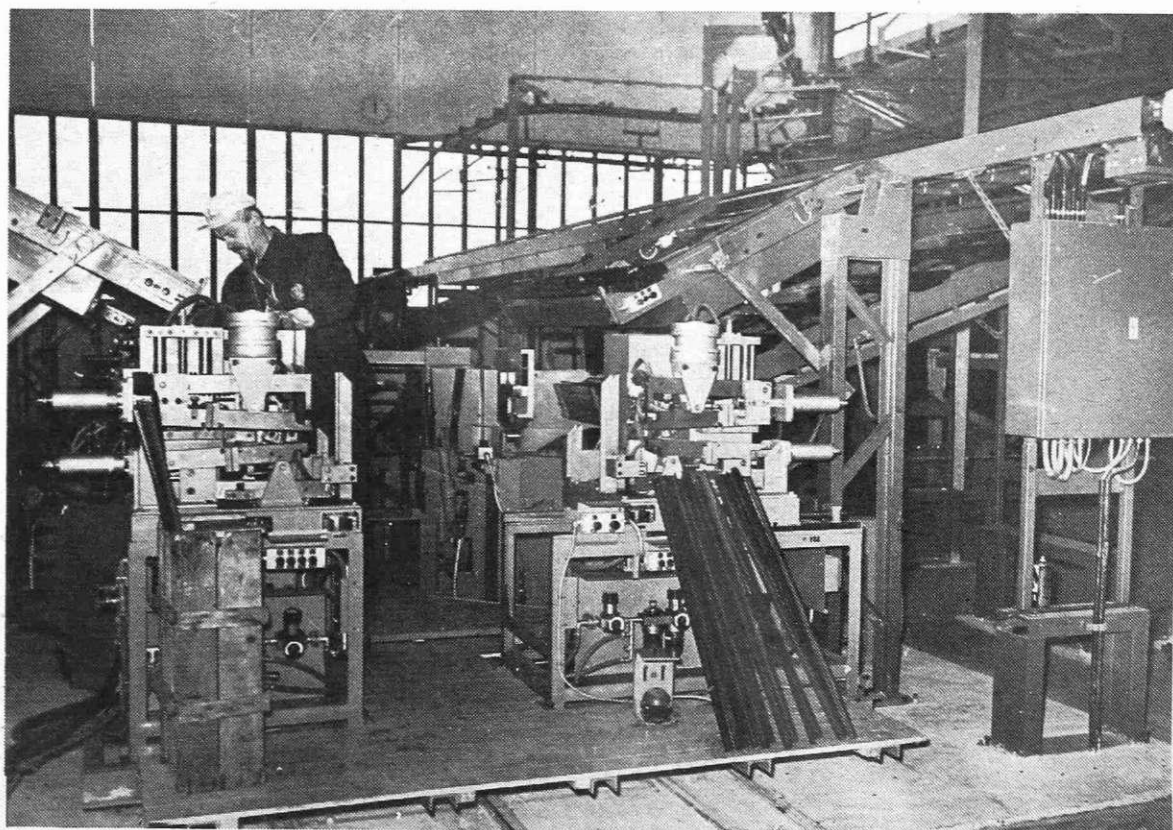
(Nadaljevanje na 2. str.)

SKRAJNO VARČEVANJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Sedanja elektro energetska situacija v SRS je skrajno neugodna. Zaradi nizkih dotokov vode pri hidroelektrarnah in zaradi kasnitve izgradnje novih elektro energetskih objektov, morajo nositi največje breme termoelektrarne. Razen tega, pa je dobava električne energije od drugega praktično skoraj nemogoča. Ker pri takem napelem obratovanju termoelektrarn upadajo zaloge premoga, je nujno potrebno skrajno varčevanje z električno energijo.

Odbor, ki spremlja izvajanje družbenega dogovora o omejevanju porabe električne energije, je sprejel sklep o takojšnjih varčevalnih ukrepih. Vsi odjemalci morajo s povečanim varčevanjem zmanjšati odzvezem za deset odstotkov. Zmanjšanje porabe za deset odstotkov pa ne pomeni redukcije, temveč zahtevo o racionalnejšem in varčnem trošenju električne energije.

Opozarjamo vse obrate, da v lastnem interesu z razumevanjem upoštevajo to opozorilo in skrajno varčujejo z električno energijo.

Sodelavec v novem obratu podbojarna

KOMUNISTI O VZROKIH INFLACIJE

V četrtek, 20. februarja, je tovarniški komite ZKS Železarne pripravil instruktazo za člane ideoloških komisij osnovnih organizacij ZKS. O temi INFLACIJSKA GIBANJA V GOSPODARSTVU SFRJ je govoril Stane Križnar, član občinskega komiteja ZKS Jesenice.

Po prikazu premikov v svetovni ekonomiki in politiki v svetu po zadnji vojni, je prešel na razmere v jese- niški občini. Pri tem je med drugim navedel vzroke, ki poleg drugih, rekli bi zunanjih, povzročajo nezaželeno in škodljivo inflacijo in niso v korist stabilizacijskim prizadevanjem. V zvezi s tem je povedal, da se osebna poraba giblje v republiških okvirih, skupna poraba pa je nekoliko večja.

Večjo pozornost, je nadaljeval, bi morali posvetiti varčevanju. Družbena režija in javna uprava naj bi bili čim cenejši. Povečevati bo potrebno produktivnost, gospodarsko rast in izboljševati odnos do družbene imovine. Pri delitvi dohodka pa bolje upoštevati elemente stimulacije, predvsem kako kdo dela in kaj ter kako naredi, ne glede na fizično ali umsko delo. Napačno bi bilo, če bi bilo za to merilo le diploma.

Pri tem je omenil tudi to, da nič kaj razveseljivo ni, da Jesenice gra-

dimo brez urbanističnega načrta in zato se dogaja, da se že zgrajeno zopet podira. Dogaja se celo, da se ne- kvalitetno delo plačuje z velikim de- narjem. V gradbeništvu, pa tudi dru- god, bo potreben večji nadzor. Zelo škodljivo bi bilo, če bi se nekaterim dopuščal monopolni položaj. Dogo- dilo se je celo, da projektanti v novih stolpnih, ki so bile pred kratkim zgrajene, niso predvideli plinskih in- stalacij. Negativne posledice ima tudi podaljševanje gradbenih rokov. Več sredstev bo potrebno nameniti za strokovne priprave, nato pa ob- jekte v čimkrajšem času izgraditi. Tudi če se za vsak nov enak objekt opravi nov statični izračun, je drago.

V jeseški občini imamo vse po- goje, da bi na opuščeni visokogor- skih pašnikih vzredili od 5 do 6 ti- soč ovc. Kmečki turizem naj se po- spešuje na urejenih kmetijah, da se ne bi s prizadevanji za razvoj v tu- rizmu zanemarjali osnovnih nalog v kmetijstvu. Občane je treba o vsem objektivno obveščati, odločno pa se

upreti raznim demagoškim nasto- pom. Poleg uspehov naj vedo tudi za vse težave in napake.

Informiranje mora biti jasno, ra- zumljivo in enostavno, je nadaljeval govornik. Žal ugotavljamo, da sred- stva za informiranje niso vedno vir resnice. Dobronamerno kritiko mo- ramo ločevati od zlonamerne. Vso pozornost bo treba posvetiti družbe- ni kontroli.

Navzoči so v razpravi izražali so- glasje k uvodnim mislim. Pri tem so poudarili, da je osnovna naloga de- lovnih ljudi, da z vso prizadevnostjo uresničujejo sprejeta načela ustav.

Pogla- vitno pri tem je, da se uresniči vsebi- na dela krajevnih skupnosti, v TOZD pa uveljavijo neodtujljive pravice delavcev, da bodo resnično lahko vplivali na rezultate dela in delitev dohodka.

Udeleženci seminarja bodo s to vsebino seznanili ostale člane osnov- nih organizacij ZK, da bodo ta pri- zadevanja vključili v svoje programe dela.

SEJA DELAV- SKEGA SVETA SLOVENSkih ŽELEZARN V LESCAH

Šesto sejo delavskega sveta Slo- venskih železarn predsednik Kolo- man Vrečič sklicuje jutri, 28. fe- bruarja, v tovarni verig v Lescah. V obravnavo in sklepanje predlaga zaključni račun interne banke in skupnih služb Slovenskih železarn za leto 1974, predlog programa dela in proračuna skupnih služb SZ za leto 1975, sprejem samoupravnega sporazuma o uveljavitvi sindikalne liste 1975 v Slovenskih železarnah, sprejem samoupravnega sporazuma o poslovnem sodelovanju v prometu z železnimi odpadki ter predlog o začetku postopka za spremembe in dopolnitve samoupravnega spora- zuma o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske žele- zarne Ljubljana ter tolmačenje sa- moupravnega sporazuma zaradi vpisa Slovenskih železarn v sodni register.

Delegati delavskega sveta so z va- bilom za sejo prejeli tudi obsežno gradivo, ki jim je omogočilo pred- hodno konzultacijo v svojih organi- zacijah združenega dela.

DANES SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik Lojze Kalan je danes, 27. februarja, skli- cal 11. sejo delavskega sveta Železarne. Poleg pregle- da izvrševanja sklepov zad- nje seje, v obravnavo pred- laga zaključni račun Žele- zarne s poslovnim poročil- lom za leto 1974, v obra- navo in sprejem pravilnik o organiziranju in delu sa- moupravnega delavske kon- trole, imenovanje direktor- ja sektorja nabave in spre- jem temeljne vsebinske za- snove tednika Železar. Po- leg tega bodo na seji spreje- mali naslednje ugotovitve- ne sklepe:

- o sprejemu dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih,
 - o sprejemu dopolnitev pravilnika o urejanju sta- novanjskih vprašanj delav- cev Železarne,
 - o sprejemu pravilnika o varovanju poslovne taj- nosti,
 - o sprejemu samo- upravnega sporazuma s sa- moupravno interesno skup- nostjo za železniški in luški promet za delno kritje izgub,
 - o sprejemu samo- upravnega sporazuma o fi- nanciranju področne vodne skupnosti za Gorenjsko,
 - o sprejemu samo- upravnega sporazuma o ustanovitvi področnih raz- iskovalnih skupnosti in ugotovitve o
 - samoupravnem spora- zumu o sprejemu sindikalne liste 1975,
 - samoupravnem spora- zumu o prometu z železnimi odpadki in
 - samoupravnem spora- zumu o izumih, racionaliza- cijah in novatorstvu.
- Na seji bodo opravili tudi več imenovanj.

POKLICNI IN PROSTOVOLJNI GASILCI O SVOJEM DELU

(Nadaljevanje s 1. strani)

V zvezi z delovanjem enote je povedal, da je bilo orodje in oprema vestno in skrbno vzdrževano, da se je v Železarni dogradilo hidrantsko omrežje, da se je uredila telovadnica za pridobivanje kondicije gasilcev, da se v neposredni bližini doma gra- dita dva rekreacijska objekta, da so vsi člani naročeni na gasilski Vest- nik, da je lani opravilo 18 članov izpit za republiške, deset pa za občinske gasilske sodnike, da je sedaj v teku tečaj za gasilske čast- nike in da si bodo letos člani društva ogledali gasilske objekte ter naprave v ladjedelnici na Reki.

Predsednik je omenil tudi to, da je v lanskem letu opravil pregled pri enoti republiški gasilski inšpektor Miran Babšek, ki je bil izredno za- dovoljen z ugotovljenim stanjem.

Poveljnik Franci Bahun je poro- čal o operativnem delu. Med drugim je navedel, da so imeli poklicni ga- silci 290, prostovoljci pa 41 vaj, s skupaj 662 urami strokovnega izpo- polnjevanja. Več članov je opravilo izpite za izprašane gasilce in stroj- nike. Ciril Tomše je uspešno dokon- čal enoletno gasilsko šolo v Zagrebu in bil na praksi v tovarni gasilskega orodja Pastor. Lani so pripravili uspešno športno srečanje in tekmo- vanje s poklicnimi gasilci iz Kranja. Pred kratkim so bili v enoti na ob- sku predstavniki gasilcev iz ministr- stva za težko industrijo Madžarske in se zelo pohvalno izrazili o vsem, kar so videli. Poklicni gasilci so po- naročili oddelka za notranje zadeve SOB Jesenice sodelovali pri pre- ventivnih pregledih v organizacijah združenega dela v jeseških organi- zacijah združenega dela v jeseški občini. Z rešilnim avtomobilom so prepeljali 304 ponesrečence. Opravili so 277 varnostnih spremstev, 210 meritev gostote ogljikovega mo- noksida, 686 požarnovarnostnih

spremljav, 239 ur dela z motornimi brizgalnicami in pregledali ter dopol- nili 952 ročnih gasilskih aparatov.

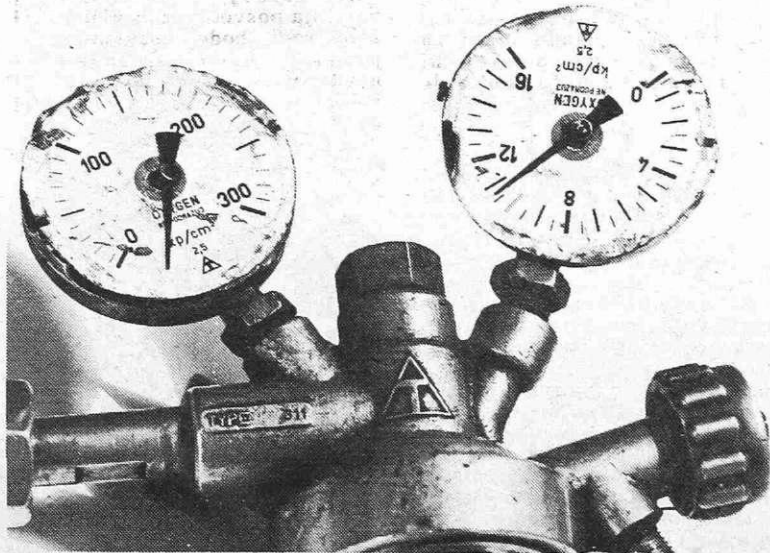
V lanskem letu je bilo v jeseški občini 186 požarov, pri katerih je nastalo za 553.680 din škode. Od tega so bili večji požari na traku aglome- racije in strehi podbojarne v Žele- zarni, Izolirki in stanovanjski hiši v Rodinah. Največ požarov je bilo zaradi neprevidnosti.

Odredni inženir Tone Razinger je poročal, da je bil plan nabave gasil- skega orodja za lansko leto v celoti uresničen. Gasilski avtomobil tipa landrover je tudi že plačan in bo v kratkem prispel, prav tako pa bo v kratkem dobavljena tudi stružnica. Za letošnje leto je predlagal, naj se nabavi 1000 metrov najlon gasilske cevi, dva minifona in elektroagregat. Zbirati pa bo potrebno sredstva za 8000-litrsko avtocisterno in drugo. Nabava Magirus lestve, ki bi bila nujno potrebna za primer požara v visokih stolpnih, se zaenkrat zaradi visoke cene odloži, bodo pa potrebna še nadaljnja prizadevanja za rešitev tega perečega vprašanja.

Po poročilu blaginika in mladinskega referenta so v živahni razpravi dopolnjevali predvideni program dela za letos. Razrešili so dosedanji upravni odbor in izvolili novega. Med drugimi so ponovno izvolili za predsednika Dušana Sikoška, za po- veljnika Francija Bahuna, za blagaj- nika Janeza Bohinca, za odrednega inženirja Toneta Razingerja, za zdravstvenega referenta pa Branka Dražiča.

Številni gostje so gasilski in reše- valni enoti zaželeli še veliko uspehov pri delu, predsednik občinske gasil- ske zveze Tomaž Klinar pa je podelil diplome in značke za dolgoletno službovanje v gasilskih vrstah. Za 20-letno službovanje so jih prejeli: Viktor Hvala, Viktor Štenglar in Avgust Kikel, za desetletno pa Emil Novak.

KAJ PRAVITE K TEMU?

- Ali je varno uporabljati take manometre?
- Ali je delavec kaj premislil, ko ga je priključil?
- Ali je neposredni vodja dela (delovodja) kdaj kontroliral, ko gre mimo močnega šuma, ki ga ustvarja uhajajoči kisik?
- Ali tudi drinski asistent ni opazil šuma, ko je hodil mimo?
- Ali delavci v valjarni žice niso pomislili na posledice, ki bi lahko nastale zaradi takega manometra?
- Ali bo obratovodstvo ukrepalo proti odgovornim osebam za dejansko stanje?
- Ali bodo na samoupravnih delovnih skupinah obravnavali ta primer in sklenili, da se kaj takega ne sme ponoviti, posebno na Klinarjevi dnini?

Najbrž bo moj glas na sestanku samoupravne delovne skupine prešibak, pa tudi menim, da je prav, ker je to širši družbeni problem, da delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skup- nosti Skupne službe, kritično presodijo pravilnost politike pri delitvi dela sklada skupne porabe za leto 1975, kakršna je predložena v javno razpravo (Železar 7/XVII, dne 20. 2. 1975 — priloga). To toliko bolj, ker se že nekaj let nazaj pojavlja dokaj enostranska politika delitve. Verjetno je to tudi posledica takšne ali drugačne kulturne osvešče- nosti ali orientiranosti nas vseh ali vsaj dela nas, čeprav mislim, da bi morale ravno organizirane socialistične sile v Železarni vplivati, da se ta razmerja začno spreminjati. To še toliko bolj, ker nas v tem pogledu, v mislih imam kulturo, tako nova ustava, kakor stališča in sklepi kongresov Zveze komunistov in kongresi sindikatov, zelo konkretno obvezujejo.

Najbolje bo, da si v nadaljevanju najprej ogledamo nekaj podat- kov, da uvodne trditve ne bodo izvenele zanesenjaško. Iz sklada skupne porabe je predlagano, da se v letu 1975 prispeva za razne komunalne objekte 2.475.000 din (mrliške vežice, elektrifikacija Ja- vorniški Rovt, ureditev okolice delavskega doma na Jesenicah in obratne ambulante), za financiranje telesno kulturne dejavnosti 4.685.000 din (telovadnica ŽIC, športna hala, smučišče, pokrito kopa- lišče, planinstvo, financiranje HD in SD Jesenice ter sredstva sindi- kata in ZSM za športno dejavnost) in za kulturo 145.000 din! (sredstva sindikata in ZSM za kulturno dejavnost). Skupaj to pomeni 7.305.000 dinarjev ali izraženo v odstotnem razmerju 34,0 % : 64,1 % : 1,9 %. Ker na prvi del predloga, sredstva za komunalno dejavnost, ni moč kaj pripomniti, si oglejmo še razmerje med sredstvi, ki so namenjena, v kratkem povedano, vsestranskemu razvoju osebnosti. Skupna sredstva za te namene znašajo 4.830.000 din, od tega za telesno kulturne namene 97 % in 3 (tri) % za duhovno kulturo. Enako razmerje se odraža tudi v predlogu izredno plačanih dopustov, kjer od skupno 4.910 predlaganih dni, odpade 4.550 dni ali 92,7 % za telesno kulturno dejavnost, 220 dni za sindikat, ZSM, ZB NOV in PAO, kar pomeni 4,5 % in 140 dni za kulturo (amatersko gledališče T. Čufar, ZKPO, pihalni orkester in DOLIK) ali 2,8 odstotka od skupno predlaganih dni.

Če to ocenjujemo, ne glede na medsebojna razmerja v delitvi, potem je to nedvomno spoštovanja vreden prispevek delavcev TOZD in DSSS Železarne za svoje neposredne in širše družbene interese. Zato pa toliko bolj zasluži delitev objektivne in kritične presoje.

Pri obravnavanih sredstvih lahko izključimo še sredstva za grad- njo telovadnice ŽIC, ker je gradnja več kot opravičljiva in se že v lan- skem letu odobrena in neizkoriščena sredstva le nekoliko povečajo. Preudarne in objektivne razprave pa vsekakor zaslužijo ostale po- stavke, ki so v predlogu zajete kot rekreacijska in društvena dejav- nost. Najprej bo potrebno odgovoriti na načelno vprašanje, zakaj sta bila iz sredstev sklada oziroma naslova pokrovitelja črtana pihalni orkester jeseških železarjev (lani) in moški pevski zbor Jeklar (letos), ostala pa sta oba osrednja zimska športa (hokey in smučanje) s poudarkom, da so sredstva »predvsem namenjena za naložbo v na- daljnji kadrovski napredek športne dejavnosti«. Nič manj niso pereča kadrovska vprašanja na področju glasbenega poustvarjanja, na- sprotno tam so celo kritična (zborovanje, dirigenti), pa smo tudi včasih predstavljali slovenski vrh. Isto je s strokovnimi kadri na pod- ročju ostalega kulturnega poustvarjanja (gledališče, folklor) pa ven- dar kultura ni bila deležna niti najmanjše udeležbe za »kadrovske napredek« kulturne dejavnosti.

Posebno pozornost pa seveda zaslužijo ostala sredstva za investi- cijske naložbe v športne objekte (dokončanje smučišča Podmežakljo, dograditev športne hale in pripravljala dela za izgradnjo pokritega kopaljšča), ne toliko z vidika ali so potrebni ali ne, kot s časovnega vidika, ali je to v sedanjem trenutku najbolj aktualno in ali ne bi mogli nekaj tega odložiti za kasnejši čas. Skupaj bomo s temi sredstvi do- končevali ali začeli z gradnjo štirih velikih športnih objektov, od katerih bodo trije tudi v prihodnjih letih zahtevali še dodatne inveti- sticije.

DROBTINICE ZA KULTURO IZ SKLADA SKUPNE PORABE ŽELEZARNE

Teh vprašanj in dilem prav gotovo ne bi bilo, če predvsem na pod- ročju Jesenic ne bi bilo tako kritično stanje s prostori za kulturno dejavnost in življenje delovnih ljudi. Delavski dom na Jesenicah, ki je v upravljanju Železarne, je zapisan rušenju in se ga že nekaj let ne vzdržuje. Prostori propadajo, v nekaterih prostorih je zadrževanje že življenjsko nevarno in je za kakršnokoli kulturno dejavnost že odpi- san. Vseeno pa se v domu vrsti letno poprečno 17 desetdnevnik likov- nih razstav, z okrog 10.000 obiskovalci, v domu pa ima svoje delovno področje še vedno okrog 200 aktivnih kulturnih delavcev, po večini železarjev in njihovih svojcev. Le-ti pa si zaradi neustreznih prostorov iščejočasne rešitve izven doma. Razen tega so v nič kaj estetski dvorani še vedno razna predavanja, sestanki in konference.

Druga stavba, v kateri gostuje amatersko gledališče Tone Čufar, matična knjižnica, pihalni orkester jeseških železarjev, ženski pevski zbor Jesenice, radio Jesenice in z majhnimi luknjami kulturna skupnost in Zveza kulturno prosvetnih organizacij, predstavlja tudi v nekem smislu kulturno sramoto za železarske Jesenice, ne samo zaradi svoje zunanosti, temveč tudi zaradi svoje notranje nefunkcio- nalnosti pa tudi neestetske urejenosti in utesnjenosti prostorov. Razen tega pa se nekaj dejavnosti stiska v nemogočih prostorih (foto klub, filmska sekcija ODEON, delavska univerza idr.)

Komentar, kakaj ljudje neradi zahajajo ali bolj poredko zahajajo v take prostore, najbrž ni potreben. Pač pa bi ob vsem tem morali razmisljati, kaj narediti za hitrejšo preobnovo in razvijanje kulturnih potreb in interesov delovnih ljudi. Še toliko bolj, ker se mora sleherna organizacija združenega dela ukvarjati tudi s problemi ustvarjalnih možnosti in kulturnega življenja delovnih ljudi. Ker je kultura eden bistvenih dejavnikov razvoja socialistične družbe, večje produktivno- sti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja oseb- nosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe. Seveda pa je za vse to potrebno zagotoviti možnosti za razvoj kulture, kar je eden izmed temeljnih pogojev za samoupravno sodelovanje delovnih ljudi v kulturnem življenju in za vsestranski osebni razvoj slehernega.

Delavci Železarne prispevajo svoj delež na podlagi družbenega dogovora tako za tekoče delovanje, kot za manjše investicije kulturnih kot telesno kulturnih organizacij. Z dodatnimi sredstvi pa je seveda treba skrbeti za izgradnjo prostorov za kulturno življenje delavcev. Osmi kongres Zveze sindikatov Slovenije v svojih sklepih celo zavezuje sindikate, da sprožijo akcijo za graditev delavskih domov v industrijskih središčih in novih stanovanjskih naseljih zago- tovljeni tudi prostori za kulturno in družabno življenje delavcev. In če je ta akcija in to prizadevanje kje potrebno, je to na Jesenicah, kjer v 30 letih nismo zgradili niti enega objekta za potrebe kulturne dejavnosti, čeprav se je število prebivalcev skoraj podvojilo in čeprav smo zgradili mnogo drugega.

Iznešena mnenja niso zanesenjaška, niti ne nepremišljena, še manj pa enostranska. Objektivna presoja nam pokaže, da bomo na Jesenicah z izgradnjo nove telovadnice pri ŽIC in pri novi osnovni šoli na Plavžu, s smučiščem Podmežakljo ter ob prizadevanjih telesno kulturne skupnosti in krajevnih skupnosti pri urejanju manjših rekreacijskih površin, imeli zadovoljivo rešeno to področje. Ostaja nam torej izreden deficit v pogledu kulturnih prostorov. In najmanj kar bi lahko pričakovali v letošnji delitvi sklada skupne porabe je to, da bo Železarne z ustreznim prispevkom pobudnik za začetek akcije gradnje novega delavskega doma ali drugega prepotrebneega kulturnega objekta. Še toliko bolj, ker je sedanji delavski dom v pro- gramu rušenja oziroma se že sam od sebe ruši in ker ostaja dolg Žele- zarne do revolucionarne kulturne dediščine, ki jo je s tem domom prevzela. Naj se pobriše prah z načrtov za nov delavski dom, ki jih je pred 16 leti financirala Železarne in letos naredi prvi korak k reali- zaciji.

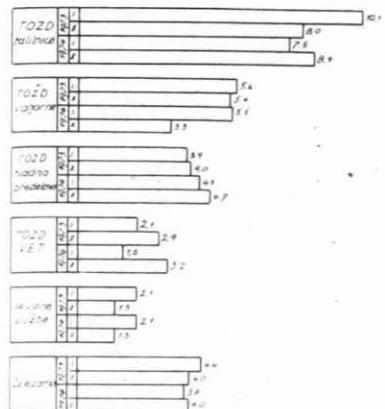
FLUKTUACIJA V ŽELEZARNI UPADA

(Nadaljevanje s 1. strani)

— prav tako je spremenljiv odhod v TOZD VET, kjer je povečan v obeh drugih polletjih, medtem ko je v obeh prvih odhod delavcev zmanjšan.

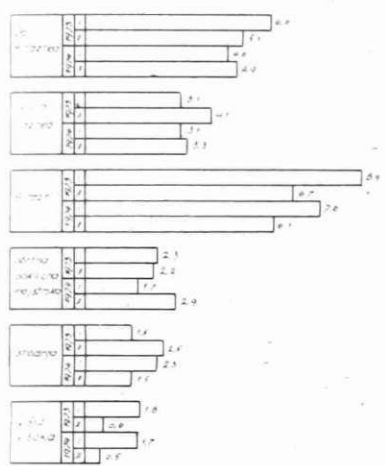
— že dalj časa zasledujemo postopen pojav večjega odhoda v TOZD Hladna predelava, kjer bo potrebno ustrezno ukrepati, saj bo hladna predelava v bodoče še kako pomembna.

— v TOZD Valjarne in v delovni skupnosti Skupne službe je v drugem polletju 1974 najnižja fluktuacija v doslej opazovanih obdobjih

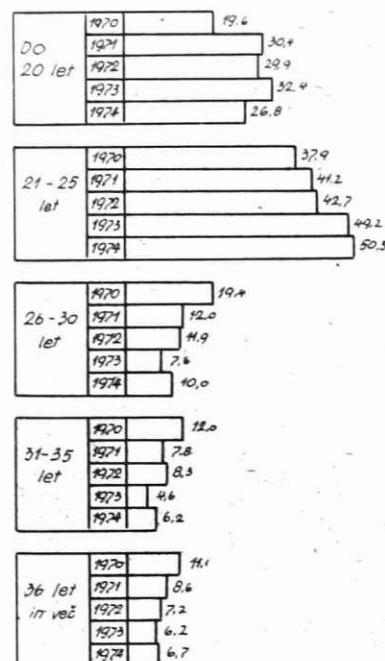
FLUKTUACIJA GLEDE NA IZOBRAZBO

Glede na izobrazbo je viden predvsem porast fluktuantov z zaključeno osnovno šolo in padec fluktuantov s srednjo, višjo in visoko šolo, kar nam kaže naslednji grafikon:

FLUKTUACIJA GLEDE NA STAROST

Splošno je znana ugotovitev, da največ fluktuirajo mladi delavci, ki pač še niso dosegli življenjske in poklicne stabilizacije. Tako je tudi pri nas. Vendar moramo poudariti, da odhajanje mladih delavcev do 25 let od začetka 1970 še stalno narašča, medtem ko se zmanjšuje odhajanje starejših delavcev, ki so se že ustalili na sedanjih delovnih mestih. V naslednjem grafikonu si oglejmo starostno strukturo fluktuantov v letnih obdobjih od leta 1970 do 1974:

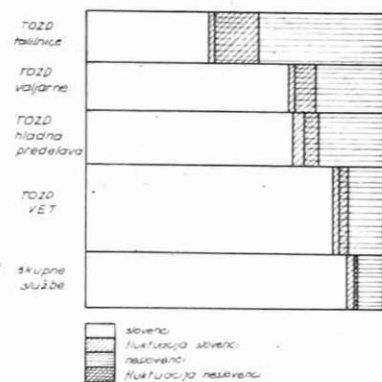

FLUKTUACIJA GLEDE NA NARODNOST

Odkar zasledujemo fluktuacijo po narodnosti, vidimo, da vedno bolj fluktuirajo neslovenski delavci kot slovenski. Kljub temu, da iz leta v leto narašča odhod neslovenskih delavcev, pa potrebe zahtevajo še vedno množičen sprejem tega kadra. Neugoden je tudi podatek, da se je v letu 1974 relativno povečala fluktuacija slovenskih delavcev.

Fluktuacija po TOZD je v veliki meri odvisna od narodnostne strukture v posameznem TOZD. Grafikon

nam prikazuje Železarno kot celoto, ki je razdeljena po TOZD glede na stalež. Vsak TOZD je razdeljen sorazmerno glede na stalež slovenskih in neslovenskih delavcev ter na del slovenskih in neslovenskih fluktuantov. Iz tega vidimo, da je fluktuacija tem večja, čim večji je delež neslovenskih delavcev.

FLUKTUACIJA GLEDE NA ŠTEVILO ZAMENJANIH DELOVNIH MEST V ŽELEZARNI OZ. NOTRANJA FLUKTUACIJA

Interni fluktuacijo predstavljajo tisti delavci, ki odhajajo iz enega na drugo delovno mesto in iz obrata v obrat, vendar ostanejo v podjetju. V tem primeru nas zanima le tisti del notranje fluktuacije, kjer delavci kljub notranjemu premikanju niso zadovoljili svojih potreb in so nato zapustili podjetje. 46,4 % je takih fluktuantov, ki so odšli iz podjetja že s prvega delovnega mesta, medtem ko je 53,6 % tistih, ki kljub premikanju niso našli sebi primernega dela. Vedno smo zaskrbljeni le zaradi delavcev, ki odhajajo iz podjetja, vendar bi morali poskrbeti tudi za interne fluktuante, ki nam prav tako povzročajo stroške uvajanja na novem delovnem mestu, s tem pa tudi nižjo produktivnost dela v času priučevanja na novo delovno mesto ipd.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu marcu bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Jože BLATNIK, požarno varnostna služba — 3. marca, Marjan KOFOL, profilarna — 10. marca, Jože GRACNER, prodajni sektor — 16. marca, Andrej GASPERŠIČ, žičarna — 19. marca, Jože PEŠEC, žičarna — 20. marca, Jože KOSMAČ, profilarna — 23. marca, Jože GASER, hladna valjarne — 24. marca, Desimir MIJALLOVIČ, jeklovlek — 28. marca in Janez MUR, PIV — energija — 30. marca.

VSEM SODELAVCEM ISKRENO ČESTITAMO!

M. Junež, F. Belčič

VARILEM V ŽELEZARNI V PREMISLEK

V sredo, 19. februarja, je ob 14.35 izbruhnil požar v Kemofarmaciji v Ljubljani. Požar je povzročil za približno 80 milijonov dinarjev škode. Po dosedanjih ugotovitvah, je do požara prišlo zaradi premajhne pazljivosti pri varjenju. Preiskovalni sodnik je odredil pripor zoper tri varilce, za katere predvidevajo, da so krivi požara zaradi premajhne pazljivosti.

Iz poročila poveljnika poklicne gasilske in reševalne enote Železarn, ki ga je podal na občnem zboru 20. februarja je razvidno, da je tudi v Železarni Jesenice nastalo okoli 20 takih začetnih požarov, ki pa so se na srečo končali le z manjšo materialno škodo. Pri tem se spomnimo, da je zaradi premajhne pazljivosti pri varjenju, prišlo do požara tudi v novem obratu

podbojarna na Javorniku. Le uspešni intervenciji gasilcev Železarn gre zahvala, da pri tem škoda, ki je znašala približno 20 tisoč din, ni bila še večja.

Požar v Ljubljani mora biti resno opozorilo vsem varilem. V Železarni imamo poklicno in reševalno enoto, na katero se lahko vsak delavec obrne v tem pogledu za nasvet. Pri tem se moramo zavedati, da je lažje ogenj preprečevati, kot gasiti. Če varilec, kjerkoli dela, misli, da pri svojem delu lahko povzroči požar, naj se pred začetkom varjenja posvetuje z gasilci. Zelo radi bodo vsakemu pomagali z nasveti. Če pa je nevarnost nastanka požara velika, pa je potrebno in nujno, da varjenju prisostvuje gasilec, ki bo skrbel za varno delo.

B

Del hale nove hladne valjarne 17. februarja

ZAKLJUČEK

Ko smo se v letu 1971 srečali z visoko fluktuacijo, smo jo bili prisiljeni osvetliti z mnogo vidikov; dobljena spoznanja so narekovala naslednje ukrepe, ki naj umirijo neugodne tokove:

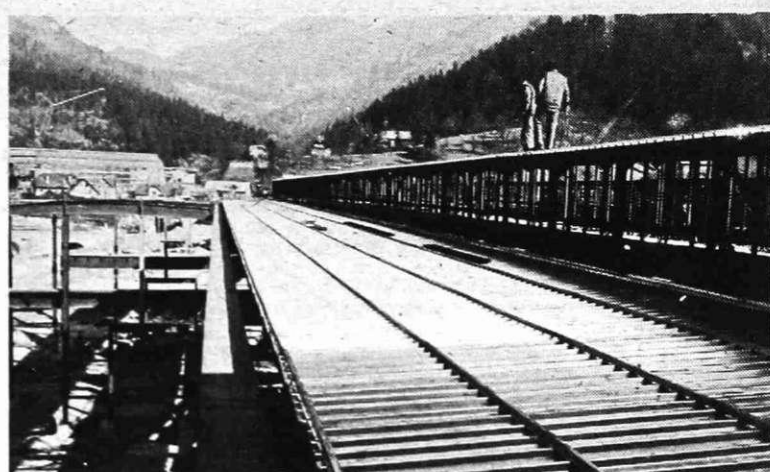
1. Pospešiti mehanizacijo proizvodnje in odpraviti težka fizična dela.
2. Izboljšati sistem nagrajevanja.
3. Skrbeti za novospregate delavce.
4. Orientirati se zlasti na domače delavce.
5. Urediti stanovanjske in druge pogoje, ki neposredno in življenjsko zadevajo delavčev počutje.

Takrat smo se zavedali, da bo uresničevanje teh sklepov rodilo sadove šele čez nekaj let in videti je, da smo jih nekaj že dosegli. Seveda vplivajo na našo fluktuacijo tudi nekateri zunanji, objektivni pogoji, zlasti situacija na tržišču delovne sile v zahodnih državah. Zadnja kriza v zaposlovanju oz. naraščajoče število brezposelnih v državah, kjer je največ naših zdomcev, ima določen odsev tudi pri nas, čeprav teh vplivov za Železarno še nikoli nismo prav sistematično in natančno proučevali.

Tako ali drugače — zunanjo situacijo moramo sicer spremljati, ne moremo pa nanjo bistveno vplivati. Osnovna naša naloga je, da odpravimo vire fluktuacije znotraj TOZD oz. podjetja in menimo, da jih bomo najboljše odpravljali z uresničevanjem citiranih ukrepov, ki so še vedno aktualni. To pa pomeni, da samo nadaljujemo in vztrajamo pri delu, ki se je že pokazalo kot uspešno.

In končno se bomo morali vedno bolj zavedati, da je enostavno (ekstenzivno) zaposlovanje novih delavcev samo navidezno najlažja in najhitrejša rešitev, v resnici pa največkrat najdražja. Če bo načrtno zbiranje podatkov in dokazov za to trditev še omejilo te težnje, bomo tudi v prihodnje še lahko ugotavljali razveseljive podatke o fluktuaciji delavcev v Železarni.

M. Junež, F. Belčič

Doslej je na hali nove hladne valjarne prekrite že okrog 2000 kvadratnih metrov strehe (24. 2.)

Del konstrukcije nove hladne valjarne (24. 2.)

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 3. 3.	MOLAN IVAN	KOVAČ JANEZ
TOREK — 4. 3.	ERZEN STANE	KRAPEŽ BERTI
SREDA — 5. 3.	ENIKO VANDA	LEBAN IVO
ČETRTEK — 6. 3.	SEKLOČA PETER	PETERNEL JANEZ
PETEK — 7. 3.	SELJAK VINKO	ARH JOŽE
SOBOTA — 8. 3.	JELOVČAN JOŽE	NOČ VINKO
NEDELJA — 9. 3.	SOKLIČ JAKA	KOSELJ ANTON

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 3. do 8. marca bodo delale naslednje ambulante:
Dopoldan: I. in II. obratna ambulanta
Popoldan: III. in IV. obratna ambulanta
V soboto, 8. marca samo dopoldan III. in IV. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti
Dopoldan: II. zobna ambulanta
Popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 8. marca samo dopoldan II. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PREVENTIVNI GINEKOLOŠKI PREGLEDI

Več kot dve leti je minilo od tedaj, ko so bili v Železarni zadnjič narejeni ginekološki pregledi zaposlenih žena. Mislimo, da ni potrebno ponavljati, kako pomembni so ti pregledi za preprečevanje in zgodnje odkrivanje raka na maternici. Sedaj namreč že skoraj vse žene vedo, da z rednimi letnimi pregledi in jemanjem brisov, v katerih iščemo za raka sumljive celice, lahko večino raka na maternici pravočasno odkrijemo in pozdravimo. So pa še žene, ki ne hodijo na redne ginekološke preglede. Tako se še vedno dogodi, da pridejo na zdravljenje raka prepozno. Nekatere so opustile preglede iz malomarnosti. Večkrat pa so to žene, ki se raka zelo boje in nočejo na preglede iz strahu, da ne bi ravno pri njih odkrili raka. Za njih ponovno poudarjamo, da z rednimi pregledi odkrijemo raka tako zgodaj, da ga tudi pozdravimo.

Manj vedo žene o tem, kako potrebno je zgodnje odkrivanje raka na dojkah. Vsaka sedemnajsta žena zbolí namreč v svojem življenju za rakom na dojkah, zato pri rednih preventivnih ginekoloških pregledih pregledujemo tudi dojke. Pri tem iščemo drobne ali večje neboleče zatrdline, ki so običajno le na enem mestu in v eni dojki. Same bolečine v dojkah, ki se navadno pojavljajo pred menstruacijo in ki sicer najpogostejše prestrašijo žene, namreč niso znamenje raka. Rak na dojkah praviloma v svojem začetku ne boli. Vseeno pa priporočamo, da si žene tudi doma enkrat mesečno pretipajo dojke in to po menstruaciji, ko so le-te najmekkejše. Če zatipljejo kakršnokoli zatrdlino ali tudi če se jim samo zdi, da ni vse v redu, naj se takoj zgledajo pri svojem splošnem zdravniku ali ginekologu. Ta bo ženo po potrebi napotil na zavod za bolezní dojke Jožeta Žitnika v Ljubljano, kjer imajo vse pripomočke za nadaljnje preiskovanje zatrdline. Da pa ne bo nepotebnega strahu, naj poudarimo, da velika večina teh zatrdlin le ni rak, ampak so to različne druge spremembe, ki pa vseeno zahtevajo redno kontrolo.

mag. dr. Marko Lavrič
doc. dr. Marjan Pajntar

PRIPIS: Magister dr. Marko Lavrič in docent dr. Marjan Pajntar, bosta opravljala preventivne ginekološke preglede žena zaposlenih v Železarni od četrta 6. marca dalje vsak četrtek, dokler vsi pregledi ne bodo opravljeni in sicer od 8. do 18. ure.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Talilnice

12. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik DS TOZD Talilnice Jože Osvald je v torek, 25. februarja sklical 12. sejo, na kateri so člani sprejeli naslednja stališča, sklepe in ugotovitve:

- Sklepi prejšnje seje DS so izvršeni, realiziran bo še sklep o zasledovanju plana proizvodnje v obratu martinarna.
- V zvezi s poslovnimi rezultati v letu 1974 soglašajo z ugotovitvami, ki jih je sprejel odbor za gospodarstvo na 20. seji, dne 24. februarja.
- Soglašajo s postavkami v sindikalni listi, ki določajo regresiranje izdatkov za malice in za potne ter prevozne stroške. V celoti pa bo sindikalna lista sprejeta po obravnavi predloga delitve sklada skupne porabe za leto 1975.
- Sprejeli so ugotovitveni sklep na podlagi razprav delovnih skupin in ugotovili:
 - da je pravilnik o urejanju stanovanjskih vprašanj veljaven,
 - da so veljavne dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD,
 - da je veljaven pravilnik o varovanju poslovnih tajnosti v SZ železarna Jesenice,
 - da je potrjen pristop k sporazumu za pokritje izgub železnice z odstopljenimi sredstvi za modernizacijo. Za podpisnika sporazuma je imenovan Jože Osvald.
 - Soglašajo s pristopom k področni raziskovalni skupnosti, na področju metalurške dejavnosti. Za podpisnika je imenovan Jože Osvald.
 - Potrdili so ukinitve delovnega mesta vodilni oblikovalec v obratu šamotarna.
 - Odobrili so koriščenje sredstev amortizacijskih zamenjav za zasun za plavžni plin v obratu plavž in nabavo skobelnega stroja v modelni mizarni v obratu livarna.
 - Odobrili so prekoračitve odobrenih sredstev amortizacijskih me-

20. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo v TOZD Talilnice Franc Golba, je v ponedeljek, 24. februarja sklical 20. sejo, na kateri so ob navzočnosti direktorja TOZD Talilnice Stanka Čopa, pregledali proizvodne rezultate za mesec febr., obravnavali in potrdili program proizvodnje za mesec marec, obravnavali poslovno poročilo za leto 1974, vloge o amortizacijskih zamenjavah iz sklada TOZD Talilnice, obravnavali predlog finančno računovodskega sektorja o povišanem prispevku za stanovanjsko gradnjo ter obravnavali še druge gospodarske probleme.

Pri pregledu proizvodnje za mesec februar so ugotovili, da bodo vsi obrati TOZD Talilnice presegli planske obveznosti. Martinarna zaradi pomanjkanja delavcev ni mogla obratovati s petimi pečmi, kljub temu, da je bilo to planirano. Odbor ugotavlja, da ima trenutno TOZD na razpolago vse surovine, močne so le redukcije električne energije zaradi slabega stanja voda.

Odbor je sprejel program proizvodnje za mesec marec v količini: plavž 13.100 ton grodlja, predvidoma bo za dva dni ustavljen plavž 2, martinarna 26.500 ton SM jekla za delo s štirimi pečmi. Če bo obratovala s petimi pečmi, je predvidena proizvodnja 28.000 ton. Elektro jeklarna ima zaradi slabe energetske situacije predviden plan 15.200 ton elektro jekla, livarna 143 ton jeklolitine in pet ton barvnih kovin, šamotarna pa 1.400 ton šamot izdelkov — opek in mas.

Direktor TOZD Talilnic Stanko Čop je razložil poslovno poročilo za leto 1974. Ugotovili so, da je TOZD dosegel v preteklem letu dobre proizvodne uspehe v vseh obratih in do sedaj največjo proizvodnjo na plavžu, elektro jeklarni in livarni. Porabe materialov so nižje kakor v predhodnem letu in v več primerih nižje kakor so bili planirani.

Poseben uspeh TOZD v izdelavi pol milijona ton surovega jekla. V to akcijo je bila vključena celotna TOZD kakor tudi transport in vzdrževanje. Skupni plan Talilnic je bil dosežen s 102,3 odstotka, izpolni so bili na ravni leta 1973, le v livarni so zaradi asortimenta imeli nižji izpoln. Proizvodnost je po količini od 5,5 do 13,5 odstotka večja kot v predhodnem letu, vrednostno pa v livarni in šamotarni višje od 69 do 154 odstotkov.

njav za leto 1974 in soglašali s prekoračitvami v DS Skupne službe.

— Sprejeli so poročilo o dejavnosti ljudskega odpora v letu 1974.

— V zvezi z razvojem rudnika Mifergui — Nimba v Gvineji so potrdili stališča, katere je predlagal odbor za gospodarstvo na 20. seji.

— V celoti so sprejeli pravilnik o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole v TOZD.

— Sprejeli so predlog za stanovanjski prispevek v višini devet odstotkov za leto 1975 in potrdili predlog sindikalne organizacije o povečanju vrednosti denarnih bonov za malice iz 3 na 5 din.

— Sprejeli so predlog dohodka in koriščenja amortizacije za leto 1975 ter financiranje projektov iz združenih sredstev: za predelavo žlindre, induktivni mešalec, povečanje proizvodnje oploščenih elektrod, nabavo livnih voz, ureditev cest, nabavo kompresorja, ureditev OTK, družbene prehrane in nabavo inventarja. V zvezi s tem so soglašali s predlagano udeležbo TOZD Talilnice.

— Delavski svet je sprejel poročilo vodja delegacije v zboru združenega dela Sob Jesenice o dejavnosti delegacije.

Obor je priporočil DS TOZD Talilnic, da potrdi prekoračenja sredstev za TOZD Talilnice v višini 9,6 odstotka ter za DS Skupne službe, zaradi povečanja stroškov opreme samopostrežne restavracije.

Obravnavali so tudi predlog finančno računovodskega sektorja o povišanem prispevku za stanovanj-

ske gradnjo v višini devet odstotkov, o povečanju vrednosti bonov za malico od 3 na 5 din. Oba predloga so priporočil DS TOZD da ju potrdi.

Delavskemu svetu Talilnice je predlagal v potrditve predloge TOZD Talilnic, predelave in VET za združenje sredstev v zneskih kot so navedeni v predlogih. DM

TOZD Hladna predelava

16. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V petek, dne 21. februarja je bila 16. seja odbora za gospodarstvo v TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Stane Horvat je za sejo pripravil naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje, pregled proizvodnih in finančnih rezultatov v mesecu januarju, poslovno poročilo za leto 1974 in operativni program za mesec marec.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje je odbor ugotovil, da so bili vsi realizirani. O doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu januarju je odbor poročal direktor TOZD. Povedal je, da je proizvodnja v tem mesecu potekala več ali manj normalno. Planskih obveznosti niso dosegli trije obrati. Žičarna, ki je pod planom za približno enodnevno proizvodnjo, zaradi visoke bolezenske odsotnosti in iz istih razlogov elektroodni obrat. Poleg teh dveh, tudi novi obrat vratnih podbojev ni izpolnil planskih obveznosti zaradi težav s plasmom podbojev na tržišču.

Pri obravnavi poslovnega poročila za leto 1974 so ugotovili, da je bilo poslovanje kljub nekaterim težavam, uspešno. Vsi obrati TOZD Hladna predelava so planirane obveznosti presegli, razen žebjarne, ki planskih obveznosti ni mogla izpolniti zaradi pomanjkanja vložne žice. Knjigovodja Mesarič je člane odbora seznanil z ugotovljenimi inventurnimi razlikami, ki se najbolj kažejo pri polizdelkih. Člani odbora so menili, da so te razlike po vsej verjetnosti nastale pri tehtanju polizdelkov v valjarni žice in HVZ ter zaradi netočnega evidentiranja izmečka poslanega v staro železo. V poročilu je govoril o doseženih prodajnih cenah za mesec januar, ki so naslednje:

	din/t
hladna valjarna	10.023
žičarna	9.382
profilarna	7.393
vratni podboji	21.281
jeklovlek	12.867
žebjarna	7.415
elektroodni	9.885

Na koncu seje je odbor potrdil še predlagani operativni program za mesec marec, ki posamezne obrate TOZD Hladna predelava obvezuje:

	družbeni plan/t	operativni plan/t
Hladna valjarna	2.700	2.700
žičarna	6.290	5.700
profilarna	2.080	2.080
elektroodni obrat	1.500	1.500
žebjarna	1.185	1.180
jeklovlek	1.780	1.780
vratni podboji	190	30

Družbeni plan za mesec marec predvideva za žičarno 6.000 ton osnovne proizvodnje in 290 ton predelave žice iz metalurške menjave, kar znese skupno 6.290 ton.

Ker tudi v marcu še ne bo prispele toplo valjana žica iz metalurške menjave, izpade planiranih 290 ton. Zaradi pomanjkanja šestih žičarjev in predvidene bolezenske odsotnosti v približno enakem procentnem deležu kot v februarju, pa izpade nadaljnjih 300 ton, kar znaša skupno 590 ton.

Operativni program je v primerjavi z družbenim znižan tudi za obrat podbojarna in to zaradi pomanjkanja naročil in zaradi težav pri izdelavi ustreznega profila v profilarni.

Za žebjarno je operativni program znižan za pet ton, zaradi sekanca.

V obratih hladna valjarna, profilarna, jeklovlek in elektroodni obrat pa je operativni program enak družbenemu planu. JS

18. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

V torek, dne 18. februarja je bila 18. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Rok Globočnik, je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, poročilo o gibanju delovne sile za mesec januar, sprejem in obračun delavcev v januarju ter prenestitve.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje, je odbor ugotovil, da so bili vsi izvršeni.

Poročilo o gibanju delovne sile v mesecu januarju je podal kadrovnik Janko Kavalir. Na osnovi podanega poročila so člani odbora ugotovili, da znaša normativ zaposlenih za vse obrate TOZD Hladna predelava 1.213, medtem ko znaša plan zaposlenih za letošnje leto 1.162. To pomeni, da je plan zaposlenih nižji od normativa za 51 delavcev ali 4,2 odstotka. Stalež delavcev skupaj z 12 upokojevcem znaša 1.100 in je nižji od plana za 62 zaposlenih. Skupni stalež delavcev in uslužbencev pa je 1.163.

V nadaljevanju seje je odbor potrdil sprejem petih novih delavcev, ki so si v mesecu januarju pridobili lastnost delavca v združenem delu. Od teh petih novopostavljenih delavcev, so bili štirje razporejeni v žičarno, eden pa v novi obrat vratnih podbojev.

Na seji so tudi potrdili obračun sedmih delavcev, ki jim je prenehala lastnost delavca v združenem delu. Od teh sedmih sta dva odšla v JLA, štirim je lastnost delavca prenehala na osnovi izjave, eden pa je odšel zaradi poteka razmerja za določen čas.

Odbor je obravnaval tudi predlog notranjih premestitev v obratu žebjarna in jih potrdil. JS

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNI

JEDRSKA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA

Pri postavljanju srednje in dolgoročnih predvidevanj o uporabi energije v državah z zelo razvito industrijo postaja vedno bolj pomembna njena cena. Znano je, da so stroški za fosilna goriva, posebno nafto in zemeljski plin v zadnjih dveh letih izredno narasli. Poleg tega kaže, da bo cena teh goriv po vsej verjetnosti narasčala tudi v bodoče.

Drugo važno dejstvo je, da bo naglo izkoriščanje obstoječih rezerv zemeljskega plina in nafte imelo za posledico hitro porabo obstoječih rezerv. Pri sedanjem tempu povečanja porabe računajo, da bodo sedaj znane zaloge zadoščale za 30 in v najboljšem slučaju verjetno za 50 let.

Kot primer naglega spreminjanja situacije na področju preskrbe z energijo lahko navedemo ZDA. Ta država je bila še pred nekaj leti praktično neodvisna pri preskrbi z energijo. Danes je poraba že precej večja kot je možna lastna preskrba. K temu je treba dodati še to, da nove zaloge nafte in zemeljskega plina bolj počasi odkrivajo kot naraščajo poraba. Zato je razumljivo v ospredju varčevanje in čim bolj racionalna poraba vseh vrst energije. Na ta način je možno pridobiti vsaj nekaj časa, ki je potreben za razvoj drugih vrst energije, kot nadomestilo za fosilna goriva.

Železarska industrija je v sorazmerno ugodnem položaju, ker je nosilec energije v prvi vrsti premog. Njegove zaloge so v svetu velike, saj ga imajo samo ZDA za več stoletij. Vendar premog kljub temu ni vir energije brez problemov. Delo rudarjev je težko in zato zahtevajo vedno boljše plačilo. Investicijski stroški pri odpiranju novih in modernizaciji obstoječih rudnikov so veliki. Kopanje premoga v dnevnih kopih ima običajno neprijetne posledice, povezane z varstvom okolja. Pri proizvodnji koks morajo železarne v ZDA zaradi zelo strogih predpisov za zaščito okolja vlagati velika finančna sredstva v naprave za čiščenje dimnih plinov.

Iz vseh teh razlogov je sklenil ameriški inštitut za grodelj in jeklo (American Iron and Steel Institute — AISI) izdelati strokovno študijo o možnosti uporabe jedrske energije pri proizvodnji surovega jekla. Projekt financira deset velikih ameriških železarskih družb in družba General Atomic Co.

Dosedanje raziskave so pokazale, da je za uporabo v železarski industriji tehnično najbolj primeren s plinom hlajeni visoko temperaturni reaktor, imenova HTGR. Ta reaktor predstavlja ekonomsko zanimiv izvir toplote. Poleg tega je HTGR edini komercialni tip reaktorja, ki bi naj dosegal temperature, zanimive za proizvodnjo surovega jekla.

HTGR REAKTOR KOT VIR ENERGIJE

Ta reaktor je razvila ameriška družba General Atomic Co. Prototip, z močjo 300 MW, obratuje v Fort St. Vrain (zvezna država Colorado). HTGR reaktor uporablja kot hladilno sredstvo plin helij, ki je tako kemično kakor tudi jedrsko neaktiven. Izhodna temperatura je 760 stopinj Celzija, vendar bo možno brez velikih težav doseči tudi temperature med 800 in 1000 stopinjami Celzija.

Obstoja več možnih načinov uporabe v HTGR reaktorju ogretega helija v železarski industriji.

Ena izmed možnosti je, da dobavlja HTGR reaktor potrebno toploto za razkroj ogljikovodikov kot so metan ali zemeljski plin. Pri temperaturi 870 stopinj nastane ogljikov monoksid (CO) in vodik. Mešanico teh dveh plinov lahko uporabimo pri direktni redukciji železove rude oziroma pletov za proizvodnjo železne gobe. Le-to uporabimo kot vložek v obločnih električnih pečeh za proizvodnjo surovega jekla. Električno energijo, potrebno za obratovanje električnih peč, lahko proizvedemo na HTGR reaktor priključen sistem parnega kotla in turbine.

Iz tega sledi, da proizvaja reaktor dejansko vso potrebno energijo za proizvodnjo surovega jekla. Edina slaba stran je to, da so za proizvodnjo plina — reducenta potrebni ogljikovodiki. Ker služijo samo za redukcijo železove rude in ne za proizvodnjo toplote, je njihova poraba majhna. Na tono proizvedenega surovega jekla je potrebno samo 85 kg metana.

Druga možnost je uporaba jedrske energije za proizvodnjo vodika (o tem smo v Železarju že pisali). V tem slučaju ni potrebno za redukcijo železove rude nobenih fosilnih goriv. Vodik je možno proizvajati s pomočjo elektrolize in termičnega razkroja vode. Oba postopka sta danes že tehnično znana, posebno še elektroliza.

Za reduciranje železove rude v železno gobo je treba ogreti vodik s pomočjo HTGR reaktorja na 650 stopinj Celzija in ga potem spustiti preko rude. Pri tem reagira vodik s kisikom in iz rude nastane železna goba, ki jo potem lahko predelamo v električni obločni peči v surovo jeklo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

USTANOVNI SESTANEK ZSMS — ŽIC

Evidentiranje članov v ZSMS je v ŽIC potekalo zelo dobro, kljub temu, da se je samo evidentiranje precej zavleklo. Zelo uspešno je potekalo na srednji tehnični šoli STSS kjer je bilo sto odstotno, nekoliko slabše pa je potekalo na poklicni kovinarski, metalurški in elektro šoli (PKMES) ter na šoli za metalurške delavce (SMD). Zaradi celotne zakasnitve, je bil z zamudo opravljen tudi ustanovni sestanek ZSMS — ŽIC, ki je bil v sredo, 19. februarja.

Po sedanjem sistemu, ne bo imela vsaka šola posebej svoje mladinske organizacije, temveč bo delovala samo osnovna organizacija ZSMS — ŽIC, ter pod njenim okriljem ZSMS — v domu učencev. Do tega nas je privedla predvsem nedelavnost mladinskih organizacij na posameznih šolah v ŽIC v preteklosti.

Tako je bilo izvoljeno predsedstvo ZSMS — ŽIC s predsednikom Darkotom Malovrhom in osem članski izvršilni odbor.

Sprejet je bil operativni plan za prvo polletje 1975, ki ga ob koncu sestavka objavljamo.

Tudi letos bodo potekale mladinske delovne akcije. Udeležila se jih bo tudi mladina naše občine in poslala na akcijo svojo četo. V to četo se bodo vključili tudi dijaki ŽIC in bodo v ta namen oproščeni tritedenske proizvodnje prakse.

Veliko je bilo govora o slabem učnem uspehu in nepravilnih izostankih. Učni uspeh je bil v mnogih primerih ob polletju precej slab in ga bo treba izboljšati. Stirinast najboljših učencev je bilo na redovnih konferencah vseh treh šol pohvaljenih in jim ŽIC omogoča enotedensko smučanje na Voglu — smučarska šola revija »M«. Obenem pa krije tudi polovico vseh stroškov.

Zelo problematični pa so nepravilni izostanki od pouka, saj imajo nekateri dijaki že preko 30 neupra-

vičenih ur izostanka, za 45 neupravičenih ur pa že sledi izključitev iz šole.

Naša šola doslej še ni začela zbirati denarja za Župančičev dom, zato bomo z akcijo pričeli sedaj in se

OPERATIVNI PLAN OO ZSMS — ŽIC ZA PRVO POL- LETJE 1975

Februar

Razpis tekmovanja za najboljši razred v občini v drugem polletju 1974/75.

Sodelovanje pri športnih in kulturnih prireditvah v okviru programa občinske konference.

Ustanovitev ŠSD ter poživitev krožkov na šoli, predvsem ljudske tehnike.

Zbiranje prijav za mladinsko delovno akcijo.

Marec

Skupen posvet kluba študentov in vodstev OO ZSMS iz srednjih šol o izvajanju sporazuma o štipendiranju in problematiki počitniških praks in zaposlitev.

April

Priloge na sodelovanje v akcijah OK ZSMS v mesecu mladosti.

Maj

Sodelovanje v vseh akcijah, ki jih bodo organi občinske organizacije namenili osnovnim organizacijam iz šol.

Junij

Polletna seja ZSMS — ŽIC s pregledom opravljenega dela ter izdelave plana za drugo polletje. Priprave na izvolitev novega vodstva ZSMS — ŽIC.

Zaključek tekmovanja za najboljši razred v občini.

N.-J.

tako priključili ostalim šolam, ki so že prispevale za uresničitev te velike in pomembne akcije.

Vsak dijak bo prispeval simbolične tri dinarje za odkup in ureditev rojstne hiše pesnika Otona Župančiča v Vinici v Beli krajini. To akcijo je v celoti podprl zavod za šolstvo SRS v Ljubljani in je vsem šolam priporočal zbiranje »Župančičevega dinarja«, predvsem kot vzgojno akcijo.

J. Novak

KRATKE VESTI

Seja tovarniške konference ZSMS Železarne bo v sredo, 12. marca. Na njej bodo člani med drugim sprejeli akcijski program za letošnje leto ter se pomenili o konkretnih nalogah, ki stojijo pred mladimi železarji v prihodnjem obdobju.

Popis članstva zveze socialistične mladine v Železarni poteka zelo uspešno. Čeprav vsi evidenčni listi še niso vrnjeni na tovarniško konferenco ZSMS, pa že zbrani listi kažejo, da se je v zvezo socialistične mladine vpisalo veliko mladih železarjev.

V ponedeljek, 3. marca, bodo člani predsedstva OK ZSMS Jesenice obravnavali predlog pravil SZDL občine Jesenice in predlog proračuna OK ZSMS za letošnje leto.

Predstavniki tovarniške konference so se pred dnevi v Žalcu udeležili posveta o pripravah na tradicionalni športni peterboj, ki ga letos organizira Feralit iz Žalca. Predstavniki vseh petih kolektivov so se podrobno pomenili o tem velikem športnem srečanju, ki bo letos 17. maja.

JR

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

50

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

— za določitev biološkega minimuma potreb po hrani, kakršen bi bil uporabljen pri normalni-racionirani oskrbi prebivalstva.

KMETIJSKA PROIZVODNJA

Kmetijstvo pomeni v vojnih razmerah izredno pomembno vejo za ohranitev neodvisnosti države. Zaradi tega gledamo na kmetijstvo kot na bazo prehrane v vojni, obenem pa tudi na izid zmage ali poraza. Odvisnost obsega rezerv ter nezanesljivost uvoza — terja čim razvitejšo kmetijstvo. Naša kmetijska proizvodnja je še vedno na meji, saj zadošča le tekočim potrebam. V sušnih letih smo prisiljeni hrano še zmeraj uvažati.

Čeprav ima naša država v celoti vzeto, podlago za zadostno prehrano, obstajajo pri nas posamezna področja, ki sama nimajo zadostnih virov hrane. Taka področja so naša neizkoriščena rezerva, saj predstavljajo ogromen potencial za pridelovanje mesa, mleka, sadja in podobnega.

Po nekaterih podatkih prideluje Vojvodina pet krat več kmetijskih pridelkov, kot pa jih potrebuje za lastno prehrano. Ostale republike proizvedejo za svoje potrebe neslednje množine živilskih artiklov v procentih:

BiH	45 %
Črna gora	35 %
Hrvatska	85 %
Kosovo	40 %
Makedonija	103 %
Slovenija	70 %

Tako je npr. v Vojvodini odkupljeno na prebivalca 578 kg pšenice, v BiH 17 kg, v Sloveniji 13 kg, v Črni gori pa le 0,4 kg pšenice. Podobno je stanje tudi pri ostalih pridelkih.

ŽIVILSKA INDUSTRIJA

V vojnih razmerah dobiva predelovanje prehrabnih proizvodov še poseben pomen. Potrebe bi bile znatno večje, pogoji pa znatno težji. Zaradi različne surovinske podlage, različne stopnje razvitosti infrastrukture je naša živilska industrija sila neenakomerno raztresena po državi. Podatki kažejo izjemna odstopanja. Tako proizvajajo v centralnem delu države naslednje množine:

- testenin ca 25 %
- konzervirane zelenjave ca 14 %
- mesnih konzerv ca 17 %
- ribjih konzerv 4 %
- jedilnega olja 13 % in
- sladkorja 4 %

Če bi se tudi v prihodnje nadaljeval takšen razvoj, bi utegnili imeti zelo negativne posledice ne samo na družbeno-ekonomski, temveč predvsem na obrambni potencial SFRJ.

Posebno vprašanje se zastavlja proizvodnji na začasno zasedenem področju. Naša vojaška doktrina ne priznava nobene možnosti, da bi tovarne proizvajale za okupatorja, da bi zanj pekle kruh. Naše lastne tovarne delajo samo za naše prebivalstvo. V nasprotnem primeru morajo takoj ustaviti proizvodnjo ali pa podreti tovarno.

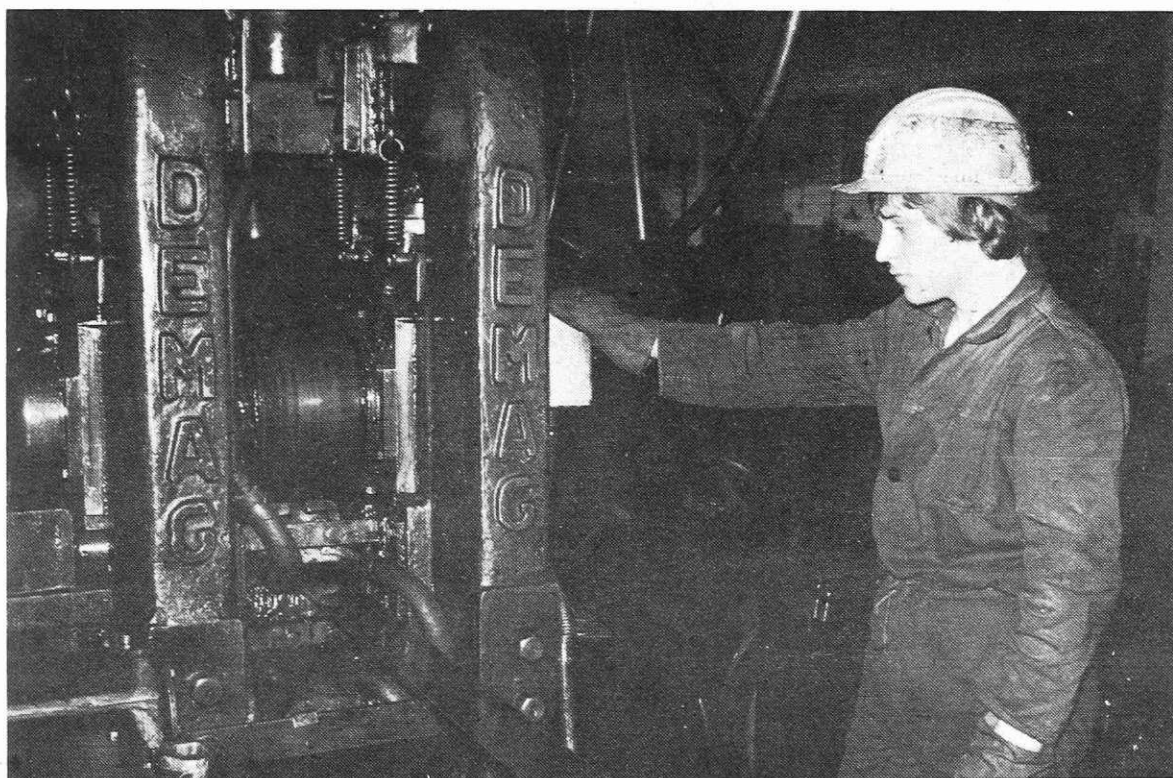
MATERIALNE REZERVE V HRANI

Materialne rezerve, ki so pripravljene že v miru za začetno obdobje vojne — so zelo važen vir v preskrbi oboroženih sil in prebivalstva. Obenem pa državi zagotavljajo zanesljivejši prehod na vojno proizvodnjo oziroma preskrbo.

Pri načrtovanju prehrane v morebitni vojni bo potrebno pokloniti posebno pozornost oblikovanju rezerv hrane že v miru. Upravičeno lahko domnevamo, da bo napadalec morebiti utegnil presekat našo državno ozemlje, se nam vsiljuje potreba, da bo moralo biti naše celotno ozemlje enakomerno pokrito z rezervami hrane. S tem bi se povečala tudi samostojnost vseh krajev in njih odporna moč zoper napad okupatorja.

Intendantska služba JLA ima vse preskrbljeno za svoje enote. Dočim rezerve hrane za teritorialne enote še niso določene. Te bi se v danem trenutku same oskrbovale.

V trenutku nevarnosti vojnih sovražnosti (ob oboroženem spopadu), bo prebivalstvo čim prej pokupilo zaloge v trgovinah — nastopilo bo pomanjkanje hrane. Temeljni vir preskrbe prebivalstva naj bi bile rezerve v samih gospodinjstvih. V dveh preteklih svetovnih vojnah so bile številne države prisiljene prevzeti nase organiziranje preskrbe hrane ne samo svojih armad, temveč tudi civilnega prebivalstva. Poseben problem bi predstavljala prehrana civilnega prebivalstva v mestih. V obeh dosedanjih vojnah je najprej izbruhnila lakota, ki je imela katastrofalne posledice.

Hladni valjavec je eden perspektivnih poklicev v naši železarni

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

40

Tudi nekdanja carska Rusija je bila mnogonacionalna država, Oktobrska revolucija in njen razvoj pa sta odkrivala tudi način nacionalnega osvobodjenja nekdanjih podjarmljenih narodov, kar pa ni bilo vselej po volji tistih, ki bi tudi v novi sovjetski državi radi obdržali staro ureditev Rusije — torej obliko, za katero se je ogreval velikoruski državni šovinizem. Oktobra 1922 je Lenin zapisal: »Velikoruskemu šovinizmu napovedujem vojno na življenje in smrt«. Podobno bi morali tudi v CK KPJ zavzeti stališče do velesrbsva in do teoretikov o plemenih troimenega, enega samega naroda.

Prej omenjena Leninova spoznanja o nacionalnem vprašanju so bila predmet razprav tudi na II. kongresu Kominterne leta 1920, v svojih zapisih konec 1922 pa je Lenin napisal, da »nič ne zadržuje razvoja in utrditve proletarske razredne solidarnosti tako kakor nacionalna krivičnost in da »užaljeni pripadniki kakega naroda niso nikoli bolj občutljivi kakor tedaj, ko gre za občutek enakosti in za kršitev te enakosti,

ki jo zagreše njihovi tovariši proletarci, čeprav zgolj iz malomarnosti, čeprav le v obliki šale. Mimo tega je dal tudi navodilo, naj »nacionalnega vprašanja nikoli ne obravnavamo formalno, pač pa da vselej upoštevamo neizogibno razliko v odnosu do proletarca zatiranega naroda do zatirajočega naroda«, pa tudi posvaril delavske stranke pred napakami, pred imperialističnim odnosom do zatiranih narodnosti. Vse to pa je veljalo tudi za Komunistično partijo Jugoslavijo in seveda tudi za Neodvisno delavsko partijo Jugoslavije, ki je pomenila legalno obliko delovanja prepovedane KPJ.

Program Neodvisne delavske partije Jugoslavije iz januarja 1923 je glede njenega odnosa do nacionalnega vprašanja pomenil majhen korak naprej, vendar je videl v Jugoslaviji še vedno samo »plemenske spore in jih tolmačil še vedno kot »še neodločeno borbo med raznimi pokrajinskoplemenskimi centri«.

»V težnji po narodni enotnosti (!), lahko poleg že omenjenega beremo v tem programu, »se bo Neodvisna delavska partija Jugoslavije borila proti slehernemu nasilnemu in hegemonističnemu centralizmu, za samoodločbo delovnega ljudstva s polnimi notranjimi svobodami. Stojče na stališču samoodločbe narodov meni Neodvisna delavska partija Jugoslavije, da se lahko tudi vprašanje meja reši samo po svobodni volji (s plebiscitom) narodov.« Tako stališče je bilo seveda še vedno megljeno in zgrešeno, kar so prav v tem času — v času obiska Triše Kaclerovića na Jesenicah — že ugotavljali in o čemer so nameravali razpravljati na III. partijski konferenci, pa tudi na državni konferenci NDPJ, o čemer bomo še govorili.

Tudi o tem (čeprav morda ne v taki obliki, pač pa vsebinsko) je govoril Triša Kaclerović na sestanku z jeseniškimi člani Neodvisne na sestanku pri Brunnerju 29. novembra 1923, ko je v prvi in poleg točke »razno« razpredal misli o političnih, gospodarskih in socialnih razmerah v Jugoslaviji. Napredna

misel in težnja o zedinjenju jugoslovanskih narodov se je v praksi izrodila v zedinjenje jugoslovanske buržuazije pod hegemonijo velesrbske čaršije, v vladavino, ki ji je uspelo začasno urediti oblast nad delovnim ljudstvom jugoslovanskih narodov. Zamujen je bil čas, revolucionarnega vrenja delovnih množic, a ni bilo (kot je naprimer leta 1942 v nekem svojem referatu na osvobodjenem ozemlju dejal Boris Kidrič) voditeljev v razrednih delavskih partijah, da bi nevdzdržen položaj delavskega razreda in delovnega ljudstva nasploh popeljali iz kaosa, ki ga je zapustila prva svetovna vojna, v revolucijo. Zmagalo je buržuazno nasilje, KPJ je bila postavljena izven zakona, buržuazija si je zagotovila oblast, s tem pa tudi izžemanje delovnega ljudstva v vsej deželi. Zlasti Slovenci smo občutili, da se je socialno izžemanje delovnih ljudi pod Avstro-Ogrsko nadaljevalo tudi v novi kraljevini in postalo celo hujše, saj je bila domača slovenska buržuazija, ki se je naglo uskladila z velesrbsko, še bolj nasilna, še bolj pohlepna, še bolj nenasitna. Vidovdanska ustava ni zagotovila niti meščanske demokracije, marveč je omogočala avtoritativno oblast kralju. Mimo tega pa je buržuazija vzdrževala materialno tudi fašistične organizacije SrNAO (srbskih nacionalistov), HaNAO (hrvatskih nacionalistov), v Sloveniji pa v prvi vrsti ORJUNO, ki jo je podpirala Slovenska banka s svojim predsednikom na čelu, z Avgustom Praprotnikom, ki je bil v tistem času tudi v upravnem odboru Kranjske industrijske družbe, te izkoriščevalke in izžemalke jeseniškega proletariata. Kakor se je spominjal pokojni Janez Mlakar, je Triša Kaclerović posvetil v svojem poročilu precej časa tudi pojavu fašizma.

SKUPNE SLUŽBE V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Način konstituiranja skupnih služb, njihov položaj in reguliranje medsebojnih odnosov s temeljnimi organizacijami združenega dela, po oceni udeležencev posvetovanja, izraža stopnjo razvitosti skupnih samoupravnih proizvodnih odnosov. Glede na to, da so v skupnih službah skoncentrirani strokovni, kreativni kadri, skupne službe igrajo veliko vlogo v procesu dela in direktno vplivajo na uspehe poslovanja in razvoj organizacij združenega dela. S tega vidika se je na posvetu izkazalo, da je organizaciji, pravicam in dolžnostim delavcev v skupnih službah, potrebno posvetiti posebno pozornost.

Na posvetovanju je bilo tudi ugotovljeno, da so bili doseženi vidni rezultati pri konstituiranju skupnih služb po ustavnih določilih, v mnogih organizacijah združenega dela. Na povsem nov način se regulirajo družbenoekonomski odnosi in položaj teh služb. Pomembni napori se vlagajo tudi v to, da se dohodek in osebni dohodki v teh službah direktno vežejo na rezultate dela. Toda istočasno se v praksi nekaterih organizacij pojavljajo tendence, katerih namen je, da se zavre ali otežkoča vedno bolj pomemben proces uresničevanja ustavnih načel, v sferi konstituiranja in funkcioniranja skupnih služb. To je, po oceni posvetovanja, izraz teženj posameznikov in grup, da se zadržijo sedanje oziroma pridobljene pozicije, ki karakterizirajo odtujenost dohodka in monopol v pripravljanju odločitev in odločanju o bistvenih vprašanjih reprodukcije. Pri tem pa se je najpogostejše izmikalo odgovornosti za rezultate predlogov in odločitev. Rezultat tega je, da skupne službe niso v vseh organizacijah združenega dela konstituirane v skladu z ustavnimi dopolnili in kasneje sprejeto ustavo.

Ocenjeno je bilo, da obstojijo pomembne razlike med skupnimi službami v širšem smislu — skupne funkcije, ki izhajajo iz skupnih interesov temeljnih organizacij združenega dela ali interesa delovnih organizacij v sestavljenih organizacijah združenega dela — in skupnih služb zamišljenih ožje, to je kadar se opravljajo taka dela, katerih se rezultat dela ne more izraziti samostojno na tržišču ali v organizaciji združenega dela kot vrednost. Iz tega dejstva je treba izhajati pri nadaljnjem proučevanju in organizacijskem opredeljevanju, v procesu ustavnega konstituiranja skupnih služb.

Na posvetovanju je bilo ugotovljeno, da so ustavne opredelitve jasne in da ni dilem v smislu: kdaj se skupne službe morajo konstituirati kot delovne skupnosti in kdaj kot temeljne organizacije združenega dela. Poudarjeno je bilo, da so že ustavna dopolnila precizirala pogoje za konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela. Nasprotno pa so se tisti, ki so čvrsto stali na pozicijah ustavnih dopolnil in ustavnih načel organizirali najsmotnejše, toda še vedno vodijo uporno akcijo za tako konstituiranje, ne samo delovne organizacije v celoti, temveč tudi skupne službe.

Na osnovi spoznanj in obstoječih rešitev se lahko konstatira, da so skupne službe v glavnem organizirane na ustrezen način tam, kjer so bila že od začetka prisotna prizadevanja za vsebinsko in ne formalno preoblikovanje organizacij združenega dela na ustavnih načelih. To kaže, da je zaostajanje v posameznih organizacijah združenega dela predvsem posledica ne dovolj uporne akcije pri premagovanju odpora za hitrejši razvoj samoupravljanja, odnosno organiziranja združenega dela na ustavnih načelih.

Posvetovanje je pokazalo, da so bile dileme, ki so se vsiljevale, največkrat posledica nezadovoljivega poznavanja ustave in večkrat namernega napačnega razlaganja ustavnih določil, ali določenih zakasnitev pri sprejemanju ustreznih zakonskih rešitev. Netočno prikazovanje resničnih samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov v nekaterih analizah in neusklajenost akcij vseh subjektivnih dejavnikov, sta ravno tako botrovala pri neustreznem konstituiranju združenega dela v celoti, še posebno pa skupnih služb.

Prepotencirano normativistično pristopanje k organiziranju teh služb, je pripeljalo do zanemarjanja vsebinskih vprašanj in osnovnih funkcij, pravic in obveznosti, katere morajo imeti organizacije združenega dela. Tu je predvsem mišljena njihova pomembna vloga pri hitrejšem uvajanju dosežkov znanosti in

tehnologije, boljše organizacije dela in poslovanja, delitve dela, boljše in funkcionalnejše povezanosti s temeljnimi organizacijami združenega dela in podobno, s čimer se doprinese k ustvarjanju optimalnega dohodka. Nejasne definicije skupnih funkcij na eni in težnja, da se skupnim funkcijam proglasi tudi tisto kar v bistvu niso, na drugi strani, je največkrat imelo za posledico neustrezno konstituiranje skupnih služb in prihajalo je do dupliranja dela in neracionalnega povečevanja zaposlenih v teh službah.

SKUPNE SLUŽBE KOT DELOVNE SKUPNOSTI

Na posvetovanju je bila poudarjena nujnost, da se čim prej analizira konstituiranje in funkcioniranje skupnih služb z vidika nove ustave in stališč desetega kongresa ZKJ, ocen, rešitev, rezultatov in slabosti.

V zvezi s tem je predvsem potrebno opredeliti skupne funkcije v okviru delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije združenega dela in zagotoviti merjenje rezultatov dela skupnih služb. To predstavlja osnovno predpostavko za ustrezno konstituiranje skupnih služb kot delovnih skupnosti, ali kot osnovnih organizacij združenega dela. Z drugimi besedami to pomeni, da je potrebno začeti od samega bista narave in obsega poslov pri utrjevanju organizacije skupnih služb in normativnem reguliranju notranjih odnosov, še posebno odnosov med skupnimi službami in temeljnimi organizacijami združenega dela.

Na posvetovanju so ugotovili, da se skupne službe morajo organizirati kot delovne skupnosti in v vseh primerih, kadar opravljajo dela, za katera se ne more ugotavljati dohodek. Te službe odgovarjajo za svoje delo vsem delavcem v organizaciji združenega dela.

Po tem gre za vprašanja takih del po obsegu in značaju, ki onemogočajo skupnim službam:

- da se izdvojijo iz sestava organizacije združenega dela,
- da se samostojno združujejo z drugimi delovnimi organizacijami,
- da samostojno menjajo obseg del in
- kot take nimajo lastnosti delovnih organizacij in podobno.

Ko so izhajali iz ustavnih določil, so udeleženci posvetovanja poudarili, da se skupne službe, ki opravljajo splošna in administrativno-strokovna dela, pravna, pomožna dela, knjigovodske, kadrovske, nabavno-prodajne in bančniške zadeve, planiranje, morajo konstituirati kot delovne skupnosti.

Kot temeljne organizacije združenega dela ali kot delovne skupnosti, odvisno od konkretnega stanja — obsega dela, števila delavcev, možnosti samostojnega prikazovanja proizvoda ali uslug kot vrednosti na tržišču ali v organizaciji združenega dela in podobno, se lahko konstituirajo naslednje skupne funkcije: raziskovanje in izkoriščanje naravnih bogastev, transport, računski centri, družbena prehrana, marketing, znanstveno raziskovalni biroji in podobno. Konkretna opredelitev je odvisna od rezultatov analize.

V vseh, še posebno pa v sestavljenih organizacijah združenega dela je izrednega pomena to, da se natančno definirajo naloge, pravice, pristojnosti in odgovornosti posameznih delov sestavljenih organizacij. Pri tem so posebno mišljene skupne službe oziroma tiste organizacije združenega dela, članice skupnosti, ki imajo v svojem sestavu te službe. To pa iz razloga, ker lahko odločujoče vplivajo na zavzemanje stališč celotne sestavljene organizacije, glede na sestavljenost in strokovnost del, ki so v pristojnosti dela skupnih služb. Zato je ob reguliranju medsebojnih odnosov s samoupravnim sporazumom o združevanju to še posebno treba imeti pred očmi, pa tudi to, da se medsebojni odnosi morajo oblikovati na principu zagotavljanja enakopravnih odnosov med delavci.

Kar se tiče samega načina organiziranja skupnih del v večjih ali sestavljenih organizacijah združenega dela, je po oceni posveta, potrebno predvsem oddvojiti tiste skupne službe, ki se lahko konstituirajo kot temeljne organizacije združenega dela od ostalih, ki se konstituirajo izključno kot delovne skupnosti.

V manjših organizacijah združenega dela, v katerih sestavu je samo ena temeljna organizacija, ki pa je v bistvu izenačena z delovno organizacijo, delavci, ki so zaposleni v skupnih službah, lahko konstituirajo delovno skupnost ali drugo obliko organiziranja skupnih služb v skladu z ustavnimi načeli.

Posamezniki ali grupa delavcev skupnih služb, v kolikor opravljajo dela samo za posamezne proizvodne temeljne organizacije združenega

dela, lahko z njimi vzpostavijo delovni odnos, vendar so istočasno organizacijsko v sestavu delovne skupnosti skupnih služb.

Delovne skupnosti skupnih služb imajo in lahko imajo več organizacijskih enot. Te skupnosti, je bilo poudarjeno na posvetu, imajo lahko samo poslovno-tehnično samostojnost, nikakor pa ne samostojnost pri sprejemanju odločitev. Z vidika skupnega razvoja samoupravnih odnosov v združenem delu in ustavnega položaja delavca je nesprejemljivo, da bi bili strokovni kadri, ki so po delovni dolžnosti v položaju, da pripravljajo predloge odločitev, tisti, ki bodo o njih tudi odločali. Iz tega razloga je velikega pomena, kako bodo normativno regulirani odnosi med skupnimi službami in temeljnimi organizacijami združenega dela. Razumljivo je, da se le-ti ne smejo izoblikovati na trenutnih interesih, temveč morajo biti kar najbolj konkretno definirani in izgrajeni na trajnih osnovah.

Če se skupne službe konstituirajo kot temeljne organizacije združenega dela, takrat morajo formirati vse samoupravne organe, enako kot proizvodne organizacije. V drugem primeru, kadar se konstituirajo kot delovne skupnosti, se samoupravljanje organizira tako, da se ustanovi zbor delavcev, delavski svet (odvisno od velikosti delovne skupnosti) in izvršni odbor, ki ima izvršilno funkcijo v odnosu na delavski svet ali zbor delavcev. Poudarjeno je, da obstojijo bistvene razlike v funkciji tega izvršnega kolegijskega organa v odnosu na kolegij sestavljen iz vodilnih kadrov organizacije združenega dela, ki ima izključno posvetovalno funkcijo. V okviru delovne skupnosti se lahko ustanovijo tudi ustrezne komisije in organi samoupravne delavske kontrole.

Na posvetovanju je bilo ugotovljeno, da v nekaterih organizacijah združenega dela niso vzpostavljeni enakopravni družbenoekonomski odnosi med delovno skupnostjo in delavci v proizvodnih temeljnih organizacijah združenega dela, kadar je v vprašanju delitev dohodka in osebne dohodka. Zaradi svoje posebne funkcije, prirode dela in načina udeležbe pri ustvarjanju rezultatov dela organizacije združenega dela, je vloga delavcev v skupnih službah drugačna od ostalih delavcev. Toda, pri tem se ne sme izgubiti izpred oči to, da je samoupravni položaj delavca v ustavo jasno določen in mora biti enak za vse delavce, ne glede v katerem delu združenega dela delajo. Njihov ekonomsko-socialni položaj opredeljuje predvsem delovni doprinos v tekočem in minullem delu in medsebojna solidarnost. Samoupravljanje v združenem delu mora predstavljati objektivno možnost razreševanja protislovij, je rečeno na posvetovanju.

Delavci v delovnih skupnostih imajo pravico na sredstva za osebno in skupno porabo v skladu z načeli delitve po delu in osnovah ter merilih delitve, ki velja za organizacijo združenega dela. Toda v zvezi s tem je bila na posvetovanju potencirana obveza, se mora pričeti odločna akcija za oblikovanje ustreznih odnosov in meril za nagajevanje po rezultatih dela tudi v skupnih službah, ker le-te zajemajo dober del vseh zaposlenih v industriji in rudarstvu. Posebno je treba voditi računa, da organizatorji proizvodnje ne bodo ostali izven meril po rezultatih dela. S samoupravnim sporazumom o delitvi osebnih dohodkov, morajo biti le-ti izenačeni tako glede pravic, kakor obvez s proizvodnimi delavci.

Na posvetovanju je bila kritizirana počasnost pri iskanju meril za merjenje rezultatov dela v skupnih službah. Rečeno je bilo, da se morajo čim prej poiskati ustrezna merila. Odgovornost za to pade na vse, predvsem pa na zaposlene v skupnih službah, ker so za to najbolj strokovno usposobljeni in morajo predložiti ustrezne rešitve.

Na posvetovanju je bilo opozorjeno, da se v vseh primerih, kadar se skupne službe konstituirajo kot temeljne organizacije združenega dela, dohodek dosega in deli na isti način kakor v temeljnih organizacijah združenega dela v materialni proizvodnji. Sredstva delovnih skupnosti skupnih služb pa se zagotavljajo s samoupravnim sporazumom s temeljnimi organizacijami združenega dela. To se pravi na osnovi konkretno utrjenega programa, oziroma obsega in strukture del, ki se bodo opravila.

Elementi strukture cen del skupnih služb so: osebni dohodki, skupna poraba in stroški za pokrivanje materialnih izdatkov. Po tem, temeljne organizacije združenega dela ne morejo direktno utrjevati osebnih dohodkov zaposlenih v skupnih službah, temveč se v skladu s samoupravnim sporazumom skupno dogovarjajo o višini sredstev. Na isti način se dogovarjajo tudi o višini sredstev za skupno porabo.

Zaposleni v delovnih skupnostih skupnih služb ne morejo odločati o dohodku, ki ga dosegaajo temeljne organizacije združenega dela, toda

sodelujejo v njegovi delitvi sorazmerno s svojim posrednim doprinosom k ustvarjanju tega dohodka.

Udeleženci posvetovanja so se zavzemali za to, da se pregledajo, analizirajo in dopolnijo obstoječi samoupravni sporazumi o združevanju v delovne organizacije oziroma v sestavljene organizacije združenega dela. Kar se tiče delovnih skupnosti, je potrebno narediti tudi vse formalno-pravne zadeve vezane z registracijo, utrjevanjem medsebojnih odnosov in obvez, pravic in odgovornosti, kakor tudi zadeve, ki se nanašajo na zagotavljanje sredstev za delo, za skupno potrošnjo in za osebne dohodke zaposlenih v skupnih službah. Ravno tako je treba s samoupravnim sporazumom, ki se sklepa s temeljnimi organizacijami združenega dela, regulirati vsa statusna vprašanja skupnih služb.

Posamezni deli skupnih služb, ki so konstituirani kot osnovne organizacije združenega dela lahko, v kolikor to dovoljuje konkretni samoupravni sporazum o združevanju, opravljajo dela iz svoje pristojnosti tudi za potrebe druge organizacije združenega dela, razumljivo, pod pogojem, da najprej izpolnijo obveze in poslovne dogovore po sporazumu s temeljno organizacijo združenega dela, s katero so v skupnosti.

Poleg tega, je poudarjeno na posvetovanju, delovne skupnosti, v kolikor so pristojne, da poleg ostalega dajejo predloge proizvodnim temeljnimi organizacijam združenega dela, morajo prevzeti polno odgovornost za rezultate oziroma učinke in posledice teh predlogov, ki se realizirajo v temeljnih organizacijah združenega dela.

Med delovnimi skupnostmi skupnih služb, se na isti način, kakor med osnovnimi organizacijami združenega dela, regulirajo odnosi z internim samoupravnim sporazumom o združevanju. S tem se opredeljuje obseg, širina pooblastil in odgovornost za nalaganje dela.

NALOGE SINDIKATA

Na posvetovanju je bilo še posebno poudarjeno, da bi sindikati na

vseh nivojih morali brez odlašanja konkretno uveljaviti lastna stališča in naloge ter iz tega izhajati v svojih prizadevanjih za hitrejšo uresničevanje ustavnih določil. Potrebno je v celoti pregledati in oceniti sedanje stanje oziroma rešitve in začeti odločno akcijo za spreminjanje odnosov, posebno tam, kjer je viden zaostanek.

Skupne službe, njihov položaj, obveze, pravice in odgovornosti, se morajo obravnavati v kontekstu konstituiranja skupnih samoupravnih, družbenoekonomskih odnosov in na teh osnovah izgrajevati programe in voditi konkretne akcije.

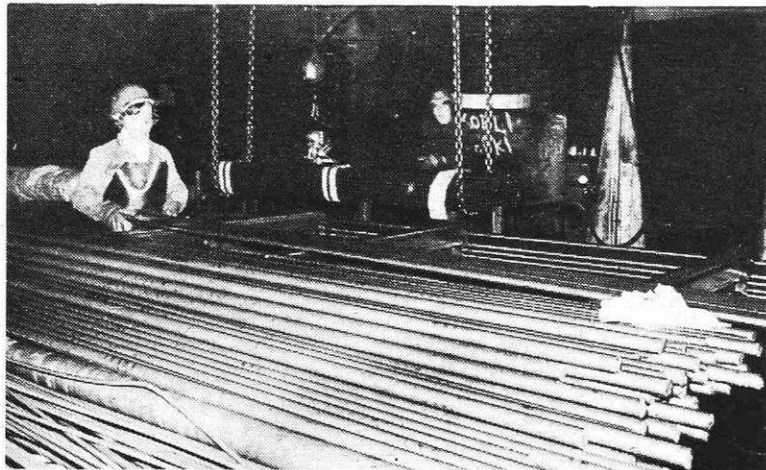
Pomembno dejstvo je, da je proces pregledovanja in preoblikovanja odnosov v združenem delu na osnovi ustavnih načel, zavzel širok razmah. Na posvetovanju so bili soglasni z oceno, da je v teh pogojih izredne važnosti to, da se sindikat organizirano in akcijsko tako utrdi, da bo v pravem smislu besede mesto, kjer bo prihajala do polnega izraza izmenjava izkušenj in kjer se bodo godovarjali o konkretnih akcijah, še posebno vezanih za skladno konstituiranje skupnih služb in združenega dela v celoti.

Trajna obveza sindikata je, da spremlja uresničevanje sprejetih stališč, da opozarja na nastale slabosti, odpre ali nosilce odpora in da se bori za hitrejši in učinkovitejši razvoj skupnih samoupravnih socialističnih odnosov in krepitev položaja delovnega človeka v združenem delu.

Železarski globus

ARGENTINA

Zahodnonemška železarska družba Thyssen Stahlunion Technik in italijanska železarska družba Italsider, bosta skupno z argentinskimi partnerji gradili novo železarno. Investicijski stroški bodo znašali milijardo dolarjev. Nova železarna bo letno proizvedla 2,5 milij. ton surovega jekla.

Sodelavka v jeklovleku

SVETOVNA PROIZVODNJA JEKLA V LETU 1974

Za leto 1974 je značilno predvsem to, da sta ZDA in Japonska proizvedli manj surovega jekla kot leto prej. Ker je Sovjetska zveza povečala svojo proizvodnjo, je v tem letu ponovno na prvem mestu v svetu po količini proizvodnega surovega jekla. Skupno so vse železarne na svetu proizvedle leta 1974 za 12,9 milijona ton surovega jekla več kot v letu 1973. Količina proizvedenega surovega jekla v posameznih državah je bila v letu 1973 in 1974 naslednja:

Država	1973 (milij. ton)	1974 (milij. ton)
Sovjetska zveza	131,5	136,3
ZDA	136,5	132,0
Japonska	119,3	117,1
Zvezna republika Nemčija	49,5	53,2
Francija	25,3	27,0
LR Kitajska	25,0	27,0
Italija	21,0	23,9
Velika Britanija	26,7	22,5
Belgija	15,5	16,2
Poljska	14,1	14,8
Čehoslovaška	13,2	13,7
Kanada	13,7	13,6
Španija	10,8	11,5
Romunija	8,2	8,9
Avstralija	7,7	7,8
Brazilijska	7,2	7,6
Indija	6,9	7,0
Luksemburg	5,9	6,4
Nemška demokratična republika	5,9	6,2
Švedska	5,7	6,0
Južno afriška unija	5,7	5,8
Nizozemska	5,6	5,8
Mehika	4,8	5,1
Avstrija	4,2	4,7
Madžarska	3,3	3,5
LR Koreja	2,9	3,2
SFR Jugoslavija	2,7	2,8
Argentina	2,2	2,4
Bolgarija	2,2	2,3
Južna Koreja	1,2	2,0
Ostali	13,1	13,8
Skupaj	697,2	710,1

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

ADJUSTAŽA ŠTEKEL BELA

Predsednik osnovne organizacije sindikata Janez Kralj je za 21. januar sklical konstituantno sejo. Na seji so razdelili dolžnosti članom odbora osnovne organizacije sindikata. Funkcijo predsednika komisije za oddihe in izlete bo opravljal Albin Podhraski. Predsednik komisije za rekreacijo bo Milan Sljepčević, komisije za šport pa Anton Brlek. Komisijo za socialna vprašanja bo vodila Tomislav Senjor in Jernej Črv, za povezavo z mladimi pa bo v odboru OO sindikata skrbel Marinko Gogič. Ob koncu seje so razpravljali o mladih, ki niso dovolj organizirani in so zato določili člana sindikalnega odbora, ki bo skrbel za tesnejšo povezavo z njimi.

FINANČNO RAČUNSKI SEKTOR

Redna letna konferenca OO sindikata na finančno računskem sektorju je bila 23. januarja. Kljub temu, da sta na obnem zboru posredovala poročila o opravljenem delu predsednik in blagajnik, ni nihče sodeloval v razpravi. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata Železarne je na konferenci zastopal Mirko Zupan. Posredoval je tudi program dela osnovne organizacije sindikata, nato pa so opravili volitve. Izvoljen je bil odbor osnovne organizacije sindikata v prejšnji sestavi in ga bo vodil Jože Zupan. V prihodnji mandatni dobi bo Helena Geržetič referent za prošnje, Metka Urbanec referent za oddihe, Jožica Mrak referent za športno dejavnost, Ivica Skrlj referent za kulturno prosvetno dejavnost in Salih Medić referent za kadre.

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA

V sredo, 29. januarja, je bila v seji sobi TOZD VET konstituantna seja osnovne organizacije sindikata plinske in vodne energije. Sodelavec Janez Trček je bil za predsednika izvoljen že na obnem zboru, na seji pa so Antonijo Gaberšek izvolili za blagajnika. Franc Kolarič bo referent za oddihe, Marko Jukič referent za šport, njegov namestnik pa Avgust Ravhekar. Referent za kulturo in izobraževanje bo Boris Smolej, referent za izlete pa Janez Frelih. Na seji so podrobneje spregovorili o nekaterih nalogah in akcijah na področju športne dejavnosti. Zavzemali so se za tesnejše sodelovanje med športnim referentom pri osnovni organizaciji sindikata in referentom za rekreacijo v Železarni. Že na začetku leta naj bi planirali dopuste, da bi tako pripomogli k reševanju problemov zaradi manjkajočih delavcev na delovnih mestih. Zaradi razdrobljenosti in deljenega dela naj bi v obratu letno organizirali dva izleta. V prihodnje bo treba nabaviti nekaj športnih rekvizitov.

DRUŽBENA PREHRANA

V petek, 31. januarja, je bil v spodnjih prostorih Kazine na Jesenicah obni zbor osnovne organizacije sindikata DE družbena prehrana. Poleg članov sindikata je bil na obnem zboru tudi predsednik izvršnega odbora sindikata Železarne Franc Kobentar.

V razpravi o poročilih, ki so jih posredovali člani odbora, je sodeloval šef DE Stane Pretnar in spregovoril o osnovnih nalogah. Delavcem v Železarni je treba na delovnih mestih omogočiti zdravo prehrano ter odmor in rekreacijo v počitniških domovih. Naloga delovne enote je, da zagotovi prehrano samskim in drugim delavcem, s poslovanjem počitniških domov pa prispeva k domačemu turističnemu prometu in tako posredno koristijo gospodarstvu posameznega območja. Spregovoril je še o nagrajevanju ter o reklamacijah kvalitete, ki pa jih je malo, vendar so upravičene, ker je neustrezna kvaliteta vedno subjektivna izjava. Tov. Pretnar je povedal, da bi precej reklamacij lahko uredile kantinerke same.

V imenu upokojenih sodelavcev se je zahvalil sindikalni organizaciji tov. Eberle, Franc Platner pa je v razpravi obravnaval kadrovsko problematiko in povedal, da mladi odhajajo iz podjetja. Pogrešajo izobraževanje in zato ni čudno, če delavci pravijo, da nimamo kvalificiranih kadrov. Prav tako niso zadovoljni z delom mladinske organizacije. Vprašujejo, zakaj DE družbena prehrana ni upravičena do samostojnega TOZD, čeprav je to del proizvodnega obrata s svojim letnim obračunom.

V razpravi je sodelovala Julka Krajič, ki je govorila o izobraževanju. V Železarni imajo vse pogoje za kvalifikacijo, vendar je zainteresiranost žensk za izobraževanje premajhna.

Predsednik izvršnega odbora sindikata Železarne Franc Kobentar je spregovoril o vlogi in pomenu DE

družbena prehrana, še posebej zato, ker imajo zaposleni v tej enoti vsakodnevni stik z drugimi delavci v tovarni. Naša mladina je dobra, vendar jo je treba pravilno usmerjati in jo prav zato vključujemo v delo sindikalne organizacije. V Železarni imamo zaposlenih 2.000 mladih ljudi, vendar pa mladi pozneje ko so poročeni, menijo, da njihovo sodelovanje v mladinski organizaciji ni potrebno. Tov. Kobentar je govoril še o sindikalni listi ter o povečanju vrednosti bonov za malico iz tri na pet dinarjev. Povečali naj bi tudi regres za prehrano in še bolj uveljavili odpravnino. Govoril je o ustanavljanju TOZD in povedal, da sedanji predlog predvideva 19 TOZD, pozneje, ko bodo programi pripravljeni, pa naj bi se manjše obrtne dejavnosti kot so ELIM, in ostale priključile Železarni. Rezultati doseženi v lanskem letu so izredni, saj so Slovenske železarne izvozile kar za 45 milijonov dolarjev. Treba se je združevati, saj le združeni nekaj pomenimo.

Tov. Berginc je govoril o sodelovanju z mladimi, ki bi potrebovali mentorja ter o rekreacijski in športni dejavnosti. Ob koncu obnega zboru so izvolili nov odbor in za predsednika Tinco Kernc. Strinjali so se s predlogom, da naj bi bil Teodor Kreuzer novi predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

JEKLOVLEK

V soboto, 1. februarja, je bil v zgornjih prostorih Kazine na Jesenicah obni zbor osnovne organizacije sindikata jeklovlek. Poročilo, ki ga je posredoval predsednik Slavko Markelj, je sledila razprava. Obratovodja Berti Brun je govoril o lanskim uspehih in poudaril, da so bili v primerjavi z letom 1973 bolj uspešni. V primerjavi z letom 1973 je bila proizvodnja dosežena s 114,2 odstotka, dosežen pa je bil tudi najboljši izplen. Pozitivno je tudi to, da so zmanjšali količino izmečka od prejšnjih 4–5 odstotkov na 2,8 odstotka. Omeniti je treba tudi rekordno odpravo proizvodnje v količini 21.171 ton. K tako dobri rezultatov so prispevali tudi s povečanjem produktivnosti v primerjavi z letom 1973. Obratovodja je omenjal še delo samoupravnih delovnih skupin. Na sestankih se vedno formalno razpravljajo in odločajo, kar pa je odmaknjeno od resničnosti samoupravnih odnosov. Omenil je še nekatere probleme, ki so za proizvodnjo pomembni: delovni prostori so utesnjeni, strojni park je iztrošen, medtem ko žarilne zmogljivosti že predstavljajo ozko grlo v obratu. V jeklovleku primanjkuje delavcev, kar pa je povezano s politiko nagrajevanja.

Ostali razpravljalci so obravnavali vzdrževanje ter organizacijo dela ter omenjali probleme v zvezi z vložkom.

V razpravi je sodeloval tudi Mirko Zupan, član izvršnega odbora sindikata Železarne. Govoril je o sklepih 8. kongresa slovenskih sindikatov in kongresa sindikatov, ki je bil v Beogradu. Poudaril je vlogo samoupravnih interesnih skupnosti ter delegatski sistem, ki ga uvajamo. Prav tako si bo treba prizadevati za uveljavljanje sprejete sindikalne liste. Omenjal je predvideno reorganizacijo na področju samoupravljanja, saj predvidevamo, da bomo imeli namesto sedanjih štirih TOZD kar 19 TOZD. Ustrezno bo treba prilagoditi tudi organiziranost sindikata.

Ob koncu obnega zboru je bil izvoljen 9-članski odbor osnovne organizacije sindikata in za predsednika sodelavec Janko Rupar. V sindikalni organizaciji TOZD Hladna prede-

lava bo sodelovalo pet članov, v tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne pa Jože Lavtižar in Ivan Demšar.

Delovni predsednik obnega zbora Valodij Stojan je predlagal program dela za prihodnji mandatno dobo. Več pozornosti naj bi posvetili samoupravljanju, s tem da bi še bolj uveljavili samoupravne delovne skupine. Povečali naj bi tudi napore pri izpolnjevanju planskih nalog ter skrbeli za delovnega človeka ter njegovo socialno stanje. Pri tem je omenjal stanovanjsko problematiko, socialno varstvo ter varstvene ustanove. Vso pozornost bo treba posvetiti predvideni reorganizaciji samoupravljanja in uveljavljanju sindikalne liste.

ADJUSTAŽA BLUMING

V četrtek, 6. februarja, je bila 1. seja novoizvoljenega odbora osnovne organizacije sindikata v adjustaži bluminga. Pregledali in potrdili so zaključke sprejete na obnem zboru. Pripombo so imeli le zaradi sestankov mladine. Tov. Bagodieu so naročili, naj do prihodnje seje pripravi poročilo o delu mladinske organizacije. Poudarjeno je bilo, da bo letos ob praznovanju 25-letnice samoupravljanja več tekmovanj, ki naj bi se jih udeležili tudi mladi iz adjustaže bluming. V kolikor bo mladina na teh tekmovanjih sodelovala, bo treba zagotoviti tudi ustrezna finančna sredstva.

VALJARNA ŽICE

V petek, 7. februarja, je bila konstituantna seja odbora osnovne organizacije sindikata. Najprej so razdelili dolžnosti članom novoizvoljenega odbora. Referent za šport in rekreacijo bo Ferid Žukič, referent za oddihe in izlete Milan Verič in referent za socialna vprašanja Edo Volčini. Z nekaterimi dopolnitvami so sprejeli delovni program, ki ga je predlagal predsednik tov. Drab.

SEKTOR NOVOGRADENJ

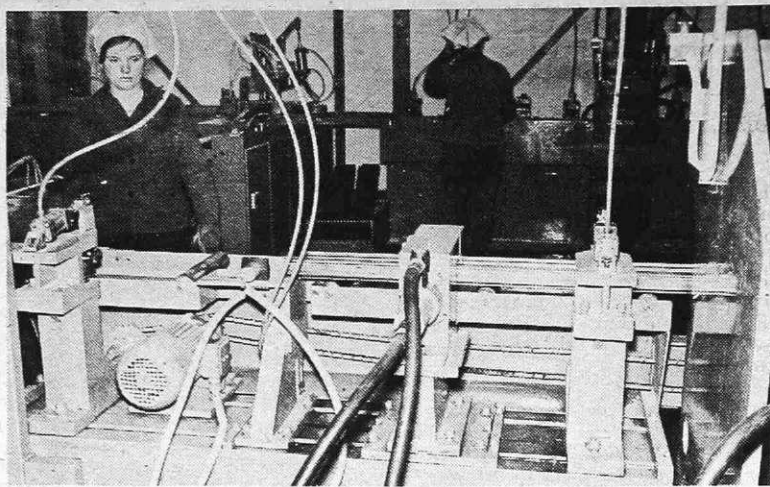
V sredo, 12. februarja, je bila konstituantna seja osnovne organizacije sindikata novogradenj. Za predsednika so že na obnem zboru izvolili Janeza Pikona, na konstituantni seji pa so za referenta za socialna vprašanja, prošnje in pritožbe izvolili Stanislava Eniko, Stanko Eržen bo referent za rekreacijo in športno dejavnost, Anton Fišer referent za ljudsko obrambo, Janko Kelbl referent za družbeno ekonomsko vprašanja, Franc Ravnik pa bo delegat v konferenci sindikata skupnih služb. V drugem delu seje so se dogovorili za organizacijo izleta, ki naj bi ga organizirali skupaj s finančno računskim sektorjem.

KONSTITUANTNA SEJA V JEKLOVLEKU

V ponedeljek, 17. februarja, je bila konstituantna seja odbora osnovne organizacije sindikata v jeklovleku. Na konstituantni seji so razdelili dolžnosti tako, da bo referent za kulturno dejavnost Marjan Ravnik, Maks Sotlar referent za športno dejavnost in referent za oddihe Ivan Demšar.

Delovni program vsebuje naslednje naloge: še v večji meri bo treba utrjevati samoupravni sistem. Vso pozornost bo treba posvetiti delegacijam ter obveščanju delavcev. V programu je omenjena še skrb za kadrovsko politiko ter mladinsko organizacijo.

Predsednik tov. Rupar je apeliral na člane sindikalnega odbora, naj bodo aktivni in naj bodo navzoči na vseh sejah odbora v prihodnji mandatni dobi.

Sodelavci v novem obratu podbojarna

TOVARNIŠKA KONFERENCA SINDIKATA O INVENTIVNI DEJAVNOSTI

Nadaljevanje s 1. strani

katerimi predlogi za dejavnost sindikata na tem področju in z mislijo, da se v inventivno dejavnost lahko vključi vsak proizvajalec, ki je z mislimi pri svojem delu.

V razpravi, ki je sledila so Stane Torkar, Tone Strajnar, Niko Sok, Janez Oven in Tone Zupan v mnogem podprli uvodne misli ter jih dopolnili z nekaterimi konkretnimi ugotovitvami in problemi. Predsednik Kobentar je na osnovi gradiva in razprave predlagal naslednje sklepe:

- pri osnovnih organizacijah sindikata se formirajo manjše komisije za spodbujanje novacijske dejavnosti,

- avtorjem izboljševalnih predlogov je treba dati večje moralno, politično pa tudi materialno priznanje,

- sindikat naj spremlja odnos vodij dela, individualnih poslovnih organov in drugih dejavnikov pri spodbujanju in uresničevanju inovacijske aktivnosti,

- samoupravnim organom Železarne se priporoča, da čim preje ustanovijo službo industrijske lastnine,

- vsem samoupravnim organom TOZD, vodstvom TOZD in obratovodstvom priporočajo, da več pozornosti posvetijo inventivni dejavnosti.

DOHODKI IN IZDATKI SINDIKATA V LETU 1975 750.000 DINARJEV

V nadaljevanju seje so obravnavali predlog finančnega načrta osnovnih organizacij sindikata Železarne za leto 1975. Le-ta predvideva 750.000 dinarjev dohodkov in ravno toliko izdatkov. Razen tega pa je predvidena še dotacija iz sklada skupne porabe Železarne v višini 955.000 za športno in kulturno dejavnost, opremo rekreacijskih objektov, solidarnostno pomoč in za dan žena. Dohodek sindikata se oblikuje iz članarine, od katere ostane OO sindikata Železarne 40 %, le-ta pa se deli 10 % osnovnim organizacijam, 10 % za financiranje dejavnosti sindikata po TOZD in 10 % za del izvršnega odbora. K dohodku pristojeva še sredstva iz sklada skupne porabe in 0,36 % od osebnega dohodka, ki ostane v obratih.

K finančnem načrtu sicer delegati niso imeli pripomb in so ga v celoti potrdili, iznešeno je bilo le vprašanje neustrezne delitve članarine 40:60 v korist občinskega sindikalnega sveta, ki del te odvoja višjim sindikalnim forumom. Razloženo je bilo, da občinski sindikalni svet štiri odstotke po dogovoru vrača sindikatu Železarne, tako, da je v naši občini razmerje 44:56, vendar pa se prizadevajo, da bi bilo nasploh uveljavljeno razmerje 50:50.

V TREH LETIH LE 26 PREDLOGOV ZA ODLIKOVANJA V ŽELEZARNI

Na seji je o delu komisije za odlikovanja pri tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata poročal predsednik komisije Tone Zupan. Dejal je, da se je komisija sestala enajstkrat in obravnavala 26 predlogov, ki so jih v času od 1. 5. 1972 do 15. 2. 1975 predložili sindikalni odbori:

OTK	2 predloga
elektro-topl. energija	3 predloge
Javornik I	2 predloga
upravne službe	4 predloge
martinarna	1 predlog
elek.-jeklarna	5 predlogov
valjarna 2400	4 predloge
strojne delavnice	5 predlogov

Komisija predlaga, je dejal poročevalec, da v bodoče tovrstne komisije delujejo v okviru temeljnih organizacij združenega dela, kjer bo podana še večja in boljše možnost neposrednega sodelovanja v obratih.

Na tem področju, je dejal Zupan, se nismo izkazali preveč aktivni, čeprav v tako velikem kolektivu ne

manjka ljudi, ki bi zaslužili različna odlikovanja. V letošnjem jubilejnem letu – 30-letnici osvoboditve in 25-letnici delavskega samoupravljanja – moramo to popraviti in bolj organizirano delovati na tem področju. V tej zvezi je bilo tudi vsem osnovnim organizacijam sindikata in odboru za kadre v TOZD posredovano ustrezno pismo. Seveda, je zaključil poročevalec, pa to predvsem zavisi od predsednikov katerim smo namenili pismo, od njihove iniciative in širine kako resno bodo to vprašanje obravnavali, ki pa je lahko izredno pomemben spodbudni dejavnik.

SOGLASJE K TEMELJNI VSEBINSKI ZASNOVI TEDNIKA ŽELEZAR

Odbor za splošne zadeve in informiranje je v smislu zakona o javnem obveščanju, po predhodni razpravi na svoji 14. seji, dne 14. februarja, predlagal konferenci v obravnavo predlog temeljne vsebinske zasnove tednika Železar, ki ga predlaga 11. seji delavskega sveta v dokončno potrditev. V bistvu gre za dopolnitev in razširitev temeljne vsebinske zasnove, kot enega od dokumentov, ki jih je treba obnoviti v smislu že omenjenega zakona, ga uskladiti z novimi ustavnimi določili, sklepi in stališči kongresov Zveze komunistov ter Zveze sindikatov in dokumenti Socialistične zveze delovnega ljudstva o vlogi in nalogah informacijskih sredstev ter s pravilnikom o samoupravnem informiranju in komuniciranju v delovni organizaciji Slovenske železarne – železarne Jesenice. Kratko informacijo o zasnovi je na seji podal glavni in odgovorni urednik Železarja Joža Varl.

Na seji so brez pripomb soglašali s temeljno vsebinsko zasnovo tednika Železar in predlagali delavskemu svetu Železarne, da jo v predlagani vsebini sprejme.

ZA 8. MAREC ENOTNA OBDARITEV VSEH ŽENA V ŽELEZARNI

Predsednik tovarniške konference Fran Kobentar je pred zaključkom seje obvestil konferenco o letošnjem praznovanju dneva žena. Poudaril je, da naj bi letošnje praznovanje veljalo večji pozornosti za odpravo nočnega dela žena, varstvo otrok, zdravstvenemu varstvu žena in solidarnosti. V zvezi s tem je predlagal, da se letos vse žene, delavke Železarne obdare enotno, in sicer z denarnim bonom za 70,00 dinarjev, ki ga lahko žene vnovčijo v trgovinah trgovskega podjetja Rožca. Predlagal je tudi, da naj letos odpadeje vse druge oblike pogostitve in obdaritve žena ki so jih v preteklosti prakticirali posamezni sindikalni odbori. V tem pogledu so namreč v preteklosti posamezni sindikalni odbori, ki so vključevali veliko žena, prihajali v težek položaj in tako je prihajalo do velikih razlik. Odbor, ki je imel v svoji organizaciji manj žena, je namreč te lahko izdatno obdaril, ne da bi bistveno obremenjeval svoja sredstva, drug odbor, ki je vključeval veliko žena, pa včasih tudi za skromno obdaritev ni imel dovolj denarja.

Na seji so soglašali z mnenjem in predlogom predsednika in se dogovorili, da sklep o enotni obdaritvi žena v Železarni za letošnji 8. marec velja za vse osnovne organizacije sindikata v Železarni.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan

MRTVI NE LAŽEJO

(odlomek iz knjige)

Gestapovec zdaj ni več zdržal. Zamahnil je in obema zbil iz rok še skoraj celi cigareti, ter ju besno pohodil. Vrata so se zaprla, za njim pa je bilo slišati smeh. Aleš in Bernard sta se grozljivo režala. A to je bil smeh, ki je nadomeščal orožje. Grenil in razjedal je tudi gestapovske možgane. Zato sta se takoj nato zresnila. Njuna ta smeh ni bil potreben.

Torej zadnja noč! sta se objela s pogledi.

Vanju je lezla ledena tesnoba. To ni bila navadna živčnost, strah pred smrtjo ali žalost ob mislih na svojce. Aleš in Bernard nista bila navadna obsojenca. Bolj kakor vse drugo ju je razjedala nemoč, obžalovanje vsega, kar bi se lahko storila tistim, proti katerim sta se vzdignila. Zdaj sta bila prepričana, da nobene svobode ali spremembe ni mogoče pridobiti brez žrtve. Vedela sta, da je množica nekaj pomembnega, da gre prav zanj in zaradi nje. Kdo jo bo potegnil za seboj? Ali tisti, ki jo zdaj slepe, tisti, ki so sami del nje in so zato pripravljene storiti vse in se tega tudi zavedajo.

Vojška, posebno taka, kakršna je, nas sili vse to zaplesti. Zdaj usti delamo izpite. Bo zmogla humanost ali druga stran?

Z orožjem v humanost? Toda — kako drugače? Proti uničevalcem? To sta spoznala obsojenca, in to spoznanje ju je pred vabljenimi ponudbami zavarovalo z nedotakljivostjo. Vse to pa je bilo zajeto v čudovito preprostem in kratkem stavku:

Smrt fašizmu — svoboda narodu! Stražarji pred njuno celico so zaman vlekli na ušesa, kdaj bo zaropotalo po vratih. Noč je bila na videz mirna kot vsaka druga. Oba sta se tiho posločila od življenja in z nohti napisala na stene kratke, poslovice in pogumne besede tistim, ki jih bodo še pripeljali za njima.

Aleš je svoje slovo hotel napisati še vidneje. Ni mu bilo težko. Razpraskal je eno izmed številnih ran in pomakal vanjo desni kazalec. In vendar se mu je v tem občutju ustavljalo razumevanje, ki je terjalo, naj odpusti Martini. Mislil so se spet in spet vračale k njej. To so vsebovale tudi skope besede na zidu, ki jih je zapisal s kavo.

Hodniki so oživeli že na vsesogodaj. Vrata so se odpirala in zapirala s truščem, kričanje je bilo ostro, drugačno kot druge dni.

Aleš in Bernard sta posnela, da so partizani nekje potolčki več »kameradov«.

— Zdaj nas bodo! Drži se! je rekel Bernard. — Znaš peti? je dodal, da je kožo obliži.

Aleš je priklimal in ujel Bernardovo misel. Že sam je mislil na to.

Zvrtli so jih spet na dvorišču blizu jame, ki so jo bili kopali prejšnji dan. Trideset ljudi! Trideset kratkih, a napornih poti. In tudi različnih. Trideset sejalcev, ki so se odtrgli sem! Bo vzkliko ali ne? Bo moglo tudi roditi?

Če se je že začelo, samo ne več čakati! Vedno je razmišljal, kako je tistim, ki bodo ubiti. Zdaj ve!

Pred njimi sta se ustavila dva s ponjavo pokrita kamona. Med policijskim špalirjem so jih zgnali na en kamion, vse zvezanih rok. Nekaj jih na prvega ni šlo, zato so jih spravili še na drugega, med esesovce! Spredaj se je pokazal manjši črn

avto, in tedaj se je kratka, motorizirana kolona premaknila. Aleš je sedel tako, da je videl, kako so bližnji vaščani, kar jih je bilo zunaj, naglo izginjali v hiše. Pri nekem oknu je ujel zgubani obraz starke in njeno roko, ki jo je nesla k čelu.

Bernard se je pripravljala, da bo začel peti, a mu zadrgnjeno in suho grlo ni pustilo. Potem pa se je v njem nekaj sprožilo in omehčalo. Njegov glas je bil hrupav, toda močan in prebojen, da se je slišalo do zaporov. Stisnjeni glas je bil sprva osamljen, potem pa, ko se je umiril in zvenel lepše, se je oprjel tudi nekaterih drugih obsojencev, ki so vdano in otopelo čakali, kdaj bo vsega konec. Tisti, ki so znali peti, so se pridružili Bernardovemu glasu.

— Bratje le k soncu svobodi! Po koži je zagomazal srh.

Pesem je znala peti skoraj polovica obsojencev in kdor jo je poznal, vendar ni bil upornik šele od včeraj.

Tudi Aleš je poprijel. Prepeval je s polnim glasom da je prečpil vse tisto, kar bi mu morda poglajlo solze v oči. Mnogi pa so odpirali le usta, toda glasu iz njihovih grl ni bilo.

Policiisti jim peti niso bránili. Podoficir, ki je bil med njimi, si je nemara mislil:

Vi kar prepevajte! Sami dokazujete, da ste pravi. Takole vas bomo kmalu iztrebili. Vse, ki znate to pesem! Poznal je napev. Ni ga slišal prvič.

Tudi Aleša so medtem obletavale podobne misli, a z druge strani.

Preveč nas redčijo. Preveč takih, ki to pesem znajo že dolgo! Malo jih bo ostalo, če bo šlo takole naprej.

Avtomobil se je ustavil po polurni vožnji.

Obsojenci so najprej zagledali pokonci postavljene obeljene kole. Pet v vrsti in po dva, tri metre drug od drugega. Čeprav ni bil nihče prav obsojen, so vendar vsi vedeli, kaj jih čaka. Spet so se morali postaviti v vrsto. Večina je stala tam skrušeno in ohromelo, zato jih niti ni dosti motilo, da je bilo tam okoli vse zastraženo in da so policisti držali orožje že v rokah. Vseposod zelene in črne postave. Trije v črnih uniformah so vrh vsega krotili tri velike čistokrvne ovčjake, pripravljene na skok.

Obred okoli kolov je potekal natanko po načrtu. Obsojenci so medtem v mislih umrli že večkrat. Ni jim pa ušlo tudi razdejanje, ki so ga videli tam blizu.

Tu je nedavno moralo biti vroče! Do sem naši ne pridejo, je ugotavljal Aleš. To je gotovo storila Samova četa!

Dokaz več o širjenju partizanstva. Njihova smrt pa naj bi v ljudeh izzvala videz, da so partizani krivi njihove smrti. Če bi oni mirovali, bi ostali živi. Čeprav je vse potekalo naglo, Aleš ni ohromel in otoplel kakor večina. Tudi Bernard ne. Še

preveč je bilo priložnosti, da so jima silile v možgane nemirne misli in spoznanja. Razkril jima jih je šele zadnji trenutek. A komu naj jih izročita in kako!

Zdaj vem, kako je, preden te ubijejo. Morda nas bodo enkrat slavili kot junake, ki smo pogumno gledali smrti v oči. Zakaj naj bo to junaštvo! Mar je res junak vsak že zato, ker je padel pod strel? Kaj pa v takih okoliščinah človeku preostane drugega, kot čakati, da pride na vrsto? Zelenci so nas obkolili in zvezali. Od vseposod preži proti nam železna smrt. Čelo pse so pripeljali! Lahko bi tudi kdo skočil. A kam? Če bo samo ranjen, bo umrl počasn, mučne smrti, namesto da bi ga ta odrešila v trenutku. Bolje si je prihraniti to nepotrebno bolečino.

Da, kdor je doživel pretepanje in mučenje pa ni povedal tistega, kar so hoteli od njega, ta je bil junak! To je junaštvo! Streljanje bo samo odrešitev. Najhitrejša in najmanj boleča. Kolikokrat smo si zaradi strahu že želeli smrti! Bolelo bo le tiste, ki nas bodo pogrešali.

Tisti tam so čisto otrdeli. Kdo ve, ali je kdo izmed njih imel priložnost uti? So bili aretirani nenadno ali so imeli možnost pobegniti k partizanom? So morda pričakovali, da je bolje čakati v zaporih, kakor se potikati po gozdom in nositi glavo v torbi? Ne verjamem, da so vsi tle storili vse, da bi se ognili današnjemu dnevu!

Grlo so se ušleti in zdaj so žrtve svojega čakanja. Tole zdaj jih bo pred ljudmi povišalo v junake. Zdaj bodo umrli za prazen nič! Namesto, da so doslej potolčki vsak po nekaj zelenec! Morda sem kriv, da jih bo doletelo isto kot mene, morda sem premalo storil za to, da bi spoznali, za kaj gre. A poučeni bodo vsaj drugi.

Bernard pa je premišljeval kot že večkrat:

Samo enkrat je bilo slišati, da sta dva poskušala pobegniti tik pred streljanjem. Eden je ušel, drugega so prijeli. Če bi skušali pobegniti vedno vsi, ki lahko tečejo, bi prav gotovo marsikdo ostal živ. A kdo izmed nas bi stekel, kdo bi to tvegalo!

Podoficir je zdaj izlekel spisek in poklical prvih pet. Šele zdaj so tistim razvezali roke in vsakega posebej spet privezali h kolu, oči pa zavezali s črno ruto. Med prvimi je bil tudi Bernard. Ko je esesovec v črnih hlačah prišel do njega, je z glavo odsunil tako razločno, da so vsi lahko videli, da odklanja zavezovanje oči. Esesovec je poskusil še enkrat, a Bernard je ponovil gib z glavo. Potem so ga pustili.

Stisnil je ustnice in široko odprl oči, gledal proti planinam in po vseh navzočih. Ljudje so se vznemirili. Ne le obsojenci, tudi policisti. Tedaj je morčevo tihoto pretrgal Bernardov klic:

— Živela svoboda! Umiramo za mir. In tudi za vas, zločinci!

Ni mu ušlo, da ni vzkliknil v prazno. Nekaterim so začela klecati kolena in se tresti noge, še bolj so pobledele, oči so jim nenaravno izstopile iz jamic. Pokazale so se tudi solze.

— Na, na! ga je zivala v kot, in ker je že ujel dudo, je pustil, da ga je lepo naravnala ob blazini. Z velikimi očmi je blodil po njej in utripal z lici kot s srcem.

Brat pa je že zanesel na mizo velik lončen lonec, ki je dišal po dimu in kislobi. Stopil je še po kruh, sestra pa je izlekla iz miznice žlice.

— Nož! je pogledal sestro.

Hitro je segla v miznico po bajonetast nož.

Zarezal je v hlebec. Nož se je pogreznil v dišečo sredico in odkrnil velik kos. Prerezal ga je in odrinil polovico sestri. Nič več se ni zmenil zanjo. Ugriznil je v kos in zametal z žlico po zelju.

— Pa molil, kdo bo? je čakala sestra in udarjala z žlico po kruhu.

— Zdaj ni čas! je zabrlizgal s polnimi usti.

— Marija! je segla še sestra v lonec.

— Marijamarija! je hitro žvečil. Jaz te bom enkrat po Mariji! Sestra je obstala z žlico in ga očitajoče gledala.

— Jej!

— Vse bom povedala mami! Da nisi molil in da si mi rekel Kresečka.

— Koza! se je sklonil nad lonec in lovil fižol.

— Vse! je pokleknila na stol in tudi sama zabrazdala po zelju za fižoli.

Brat je pogledal na peč. Tudi sestra je stopila na stol in gledala otroka, ki je mirno sesal.

— Kako puha! se je zasmejala. Mam, mam, mam!

— Aa! se ji je zapačil brat.

— N—na! mu je pokazala jezik.

— Mm, imaš lepega. Kakor kosa je dolg!

— Ti ga pa sploh nimaš. Črno cunjio imaš v gofiji.

— A v t o ! je dihnil in strmo pogledal v okna.

Zastrmela sta se v šipe in zadrževala sapo.

— Av... je kimal in ožemal ustnico z zobmi.

— Res, je prestrašeno dahnila sestra in stiskala žlico.

— Ustavil se je! je šepetal.

Nastavljala sta uho. Brnenje je zamiralo in otrpnilo.

— Nesi! Na! Pa kruh! je sestra odrinila lonec po mizi.

— Nož, nož! je sikal sestri.

Miznica je zaropotala.

— Kruh je kazal s praga na mizo.

Sestra je pograbila hlebec in stekla k bratu.

— Hitro k Rudiju! ji je ukazal.

— Marija! je zajokala. Marija!

Pognala se je na peč. Grabila je Rudija in strmela v šipe.

— Zakleni! je zasikala.

— Si neumna? Ne veš več, kaj je rekel ate?

— Marija!

— Tiho bodi! Ne slišim!

PAVLE ZIDAR

SVETI PAVEL

35

— Ma... se je prišla za usta. Rudi je znova pograbil stekleničko in zasedal.

Brat ji je zamahoval od okna, naj molči. Sestra pa se je stiskala v kot in precejala med prsti jok.

Poldeta je prijel mraz. Vsak vdih in izdih ga je stresel kot mrzlica. V sadovnjaku je bil zagledal robove sivih dežnih plaščev in noge.

— Soo? je zadrhtela sestra.

Brat je pokimal.

— Gredo?

— Ne še! je dahnil v šipo, ki se je rahlo pobelila.

— Rudi! ga je stiskala k sebi. Ma... Ma...

— Gredo! je odskočil brat. Madona! Kristus!

Pozelenel je kakor pelin.

— Marš ti tam! je pogledal v sestro.

Sedel je na stol in se tresel, tresel od nog do glave. Zobje so mu zapeketali, sinjkaste bradavice mrzlega potu po lahteh so se mu našibile.

Koraki. Kapuce mimo oken.

Odrinili so vezna vrata.

— Abram! je zaklical nekdo v vežo.

v hišo. Poznala ga je, ker se je tam že večkrat oglašil na svojih kurirskih poteh. Skrbelo me je in rad bi pomagal bolnemu tovarišu. Hladna noč in dokler je le počasi in z mojo pomočjo hodil, ni toliko prizadelo Štefana, toda ko je prišel na toplo, je spet izgubil zavest in ni vedel, kaj dela. Zaradi varnosti in previdnosti sem ga moral razorožiti, da še sam ni vedel. Sklepali smo, da nekaj ni v redu z njegovimi živci, da je preutrujen in da bo moral nekaj časa ostati v domači negi in oskrbi.

Fajdigova hiša v Vrbi je bila takrat glavna javka, kjer so se oglašali mnogi borci in aktivisti in bilo je tvegano, da bi Štefan ostal tu, pa tudi zaradi Fajdigovih nisem mogel to dopustiti. Botrca — Fajdigova mama je odločila, da bo ona takoj poskrbela za hišo, kjer se bo Štefan zdravil. Botrca je odšla in čez kak uro, nekako ob 23. uri se je vrnila. Odšli smo k dogovorjeni hiši, nedaleč stran, kjer mu je gospodar pripravil ležišče na slami v hlevu. Že sam sprejem se mi je zdel nekoliko hladen, kar pa za tisti čas, zaradi okupatorjevih ukrepov, sicer ni bilo nenavadno. Ljudje so se bali represalij in posledic, čeprav so bili večina na naši strani in nam nesebično pomagali.

Okrog tretje ure zjutraj se je gospodar pojavil v hlevu in prinesel za vsakega kos kruha ter polovico klobase. Pri tem, ko mi je dejal malico, mi je rekel: »Čiro, takoj morata oditi — sicer bom prijavil.« Nisem mogel razumeti, kaj pravzaprav hoče, toda sprijaznil sem se in previdno zbudil spečega Štefana in mu povedal, da tu ne moreva biti več, morava stran, sicer naju bo gospodar prijavil Nemcem. Kaj je to pomenilo za borca iz leta 1942, ne morem jasno povedati, kaj pa za bolnega Štefana pa še toliko manj.

Z osteklenimi očmi, ki jih še danes vidim, je skrušeno vprašal: »Čiro, kam pa naj bi šla — tako sem bolan, ne bom zmogel.«

Nagon po samoohranitvi in okoliščine so bile take, da sem pomagal Štefanu na noge in napolnila sva se skozi Vrbo, proti polju, toda malo pod Ropretom, tam kjer je sedaj cesta, so Štefanu odpovedale noge in se je zrušil na zemljo. Kaj storiti, bil sem sam, Štefan popolnoma paraliziran in v deliriju. Spomnil sem se Fajdigove mame, ki je, kakor sem zvedel kasneje, prišla zjutraj pogledat, kako se imava in našla razumeti ležišče. Spraševala se je, kaj se je zgodilo in ni mogla razumeti, zakaj nisva ostala. Z zajtrkom, katerega nama je prinesla, se je škrbeh vrnila domov. Ni vedela za to, kaj je ukazal gospodar.

(se nadaljuje)

Ko sva s Čirom — Dolar Tinetom iz Žirovnice obujala spomine na partizanska leta, mu je spomin obstal na enem od njegovih najtežjih dogodkov v začetku leta 1943. Po velikih težavah in naporih ter s sodelovanjem treh partizanskih mater se je srečno končal.

Tovariš Tine Dolar, partizan Čiro, je bil borec Cankarjevega bataljona pod Stolom že od junija 1942. leta. Poznal je počrtoje Mežaklje, Pokljuke in teren pod Stolom od Jesenic do Trčiča.

Proti koncu februarja 1943, je povzel besedo in pripovedoval, me je takratni sekretar okrožnega komiteja KPJ za Jesenice Karel Preželj poklical, da prevzamem dolžnost kurirja komiteja. Tako sem izpod Stola vzdrževal zvezo z Gorjami in Pokljuko in na levem bregu Save s četo pod Stolom in drugimi organi OF in vojnimi enotami. Na Blejski Dobravi so mi pri delu kot vodiči ali obveščevalci pomagali Milan Batagelj, Tine Drešar, Oskar Detela in Jože Selan. Sestajal sem se tudi z mladinskimi aktivom pod vodstvom Janka Reklja-Spika, ki je padel junija 1944 kot sekretar SKOJ za rajon Gorje — Bled.

Določena večera konec februarja 1943 sem odšel na javko, kjer bi se moral srečati s prejšnjim kurirjem Stankom in Štefanom Grčarjem, borcev od junija 1942, ki je bil takrat dodeljen kot terenski delavec odboru OF. Sekretar Karel Preželj je tudi njega poslal na javko, da se dogovoriva o delu in organizaciji zveze na obeh bregovih Save. Javka je bila določena nad vasjo Selo nad Žirovnico na Kobilniku, med malimi

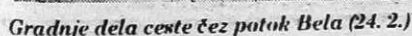
Lebenicami in malim Selcam. Prišel sem natančno ob dogovorjenem času na zvezo. Čudno se mi je zdelo, da Štefana še ni, ker je veljal za izredno točnega kurirja. Čakal sem pač z mislimi, da ima že določen vzrok za zamudo. Bila je temna in mrzla noč, okoli deset stopinj pod ničlo in ker me je začelo mrziti, sem se sprehodil in razgibal, da bi se ogrel. Zazdalo se mi je, da se nekje nekaj premika in zaslišal sem zamolklo stokanje in vzdihje iz smeri proti malim Lebenicam. Previdno in počasi sem po posluhu sledil nedoločnim zvokom, ne da bi vedel, kaj naj bi bilo. Ko pridem bližje, vidim, da leži na zemlji človek obrnjen z obrazom v mrzlo suho travo. Obrnem ga in vidim, da je to Štefan. Vprašal sem ga, če je ranjen, toda namesto odgovora so iz njegovih ust prišli le težki vzdihji. Ko sem ga stresel in premaknil, je prišel k zavesti, me spoznal in rekel: »Čiro, joj kako sem jaz bolan.«

Počasi je prišel k sebi in si toliko opomogel, da sem ga s težavo spravil h Krčevi mami Micki, naši aktivisti in obveščevalki, kjer smo bili partizani vedno postreženi. Bila je vdova iz prve svetovne vojne, njen sin pa je bil v Zemunu, eden prvih organizatorjev narodnoosvobodilnega gibanja. Na zverinski način so ga ubili ustaši in četniki. Šrojna tovarna v Zemunu Krč Franjo se imenuje po njem. Micko sem prosil, da nama je skuhala skodelico čaja, nisem si bil pa še na jasnem, kaj je s Štefanom, ki je začel bloditi in govoriti neurejeno razne reči. Hiša je bila precej izpostavljena in odločil sem se, da se napotiva dalje v Vrbo k Fajdigu. Ko mi je odprla Fajdigova mama, sem povedal, da imam zunaj pri podvozu na skednju tudi Štefana, ki je bolan in slab. Odšla je ponj in ga takoj pripeljala

V dvorani radovljiske graščine te dni razstavlja mladi akademski slikar Tomaž Gorjup iz Ljubljane. Razstavo je pripravila delavska univerza Radovljica, ki je ob otvoritvi v petek, 21. 2. zvečer poskrbela tudi za lep koncertni program. Predstavili so se znani glasbeni in vokalni umetniki Irena Grafenauer, Joža Kocjančič, Peter Kovač in Jakob Jeraša. Razstava bo na ogled do 3. marca.

T.L.

Socialistična rep. Slovenija
občinska skupščina Jesenice
Oddelek za urbanizem, gradb. in
komunalne zadeve

MARCA ZAČETEK GRADNJE MRLIŠKIH VEŽIC

Vse kaže, da bomo v letošnjem oziroma prihodnjem letu dobili tisto, kar bi bili pravzaprav že morali imeti. Če ne bo nepredvidenih težav, bomo do konca leta 1976 zgradili na Blejski Dobravi štiri mrliške vežice, pomožne prostore, cesto od podvoza do mrliških vežic in 125 parkirnih prostorov.

To ni bila samo želja, temveč zadnje čase tudi že zahteva precejšnja dela prebivalcev občine. Skupščina občine je že leta 1967 v ta namen odobrila 150.000, lani pa 650.000 dinarjev. Po projektantskih predračunih pa bodo skupni stroški znašali kar 11.100.000 dinarjev. To liksnega zneska pa občinska skupščina iz svojega proračuna ne more zagotoviti.

Ko se je pretekli teden gradbeni odbor sestal na svoji drugi seji, so potrdili idejni in glavni projekt za vežice in poslovilni prostor, investitorja — obrtno podjetje Kovinar pa zadolžili, da čimprej pripravi vso potrebno projektno dokumentacijo za izgradnjo pomožnih prostorov in parkirišč.

Gradbeni odbor pričakuje, da bodo vse delovne organizacije podpisale

le samoupravni sporazumi, s katerimi se organizacije, ki ustvarjajo dohodek, obvezujejo, da bodo od ostanka dohodka prispevale letos in drugo leto dva odstotka oziroma najmanj 400 dinarjev na zaposlenega glede na število delavcev, ki stanujejo na področju krajevnih skupnosti Plavž, Sava, Podmežaklja, Javornik — Koroska Bela in Blejska Dobrava, negospodarske organizacije pa bi prispevale po 400 din na zaposlenega.

Odbor ima sedaj zbranih približno 800.000 dinarjev. Upajo pa, da bodo nekaj denarja zbrali tudi s prostovoljnimi prispevki — številka žiro računa je 51530-849-224 — SDK Jesenice — in s prodajo posebnih blokov po 10, 50, 100 in 500 dinarjev, ki bi jih ljudje kupovali namesto venec in namenili za izgradnjo žal. Ti bloki bodo v prodaji že proti koncu marca.

Gradbeni odbor, ki je sestavljen tako, da bodo njegovi člani lahko po strokovni plati prispevali k ustrezni realizaciji, se je odločil, da bo gradnja potekala v več etapah, odvisno pač od tega, kako bo pritekal denar. Ker zastopa želje občanov, da bi čimprej dobili ta prepotrebni objekt, odbor upravičeno pričakuje zrelost

in ugoden odziv delovnih organizacij in posameznikov. Računa, da ne bo prišlo do težav pri zbiranju denarja. Če denarja ne bo, bo treba gradnjo ustaviti, čeprav bo odbor zastavil vse moči, da bi z njo začeli marca letos in jo zaključili leta 1976.

ZOF

TEČAJ ZA GASILSKE ČASTNIKE

V okviru programa izobraževanja, v organizaciji občinske gasilske zveze na Jesenicah, teče tečaj za gasilske častnike. Udeležuje se ga 30 gasilskih podčastnikov iz osmih prostovoljnih gasilskih društev jeseniške občine. Tečaj je začel z delom 5. novembra lani, zaključen pa bo konec marca.

Udeleženci opravljajo izpite sprotni, to je po zaključnih predavanjih iz posameznih predmetov.

Na tečaju predavajo Franci Bahun, Ciril Tomše, Stanko Tramte, Jože Starc, Evgen Guštin in Janez Bohinc. Vodja tečaja je poveljnik občinske gasilske zveze Stanko Tramte.

KAM PO KONČANI OSNOVNI ŠOLI?

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Vpis za štiriletno srednje šole:

	m	ž	sk.
Metalurški tehniki	12	1	13
Strojni tehniki	20	1	21
Elektrotehniki — jaki tok	8	—	8
Elektrotehniki — šibki tok	2	—	2
Gradbeni tehniki	6	—	6
Lesni tehniki	1	—	1
Tekstilni tehniki	—	2	2
Usnjarski tehniki	1	—	1
Čevljarji	—	1	1
Ekonomski tehniki	6	17	23
Administrativni tehniki	—	5	5
Milničniki	7	—	7
Medicinske sestre	10	23	33
Tehniški oblikovalci	—	1	1
Gimnazija	21	36	57
Pedagoška gimnazija	1	6	7
Veterinarski tehniki	2	—	2
Medicinske sestre — otroška smer	—	1	1
Letalska gimnazija	2	—	2

Zanimivo je, da se niti eno dekle ni vpisalo na vzgojiteljsko šolo. Hkrati je razvidno, da dekleta še vedno izbirajo med tako imenovanimi ženskimi poklici, čeprav narava dela na stopnji štiriletnega šolanja ne pogojuje take polarizacije. Dosedanji poizkusi uspešnejšega poklicnega usmerjanja deklet s strani šol in za-

voda za zaposlovanje, še niso dovolj uspešni.

193 učencev je našlo možnost za nadaljevanje šolanja na štiriletnih šolah in isti učenci so te želje gojili že vse zadnje šolsko leto. Vendar so bile njihove želje bolj raznolike, izražali so jih kar za 33 različnih šol, od tega je bilo 75 učencev odločeno za šolanje zunaj jeseniške občine. Našli smo jih na 19 različnih šolah. Obdržali so le isto stopnjo šolanja, medtem ko so nekatere stroke povsem nove, marsikatera vključitev ni niti v osebnem niti v družbenem interesu. Zakaj so nastale te razlike?

Starši so se ponovno izkazali kot najvplivnejši poklicni usmerjevalci. To seveda ni specifično za našo občino. Povsod namreč ugotavljamo, da bližina kraja močneje vpliva na izbiro poklica, kot pa poklicne želje, sposobnosti, nagnjenja, delovne navade, potrebe družbe po določenih strokovnjakih in štipendije. Na Jesenicah je ta faktor še posebno vpliven pri poklicnem odločanju deklet, saj smo v zadnjih nekaj letih ustanovili ekonomsko šolo, ter pomembno povečali kapacitete prvih razredov v gimnaziji in zdravstveni šoli, torej na šolah, kjer so dekleta v pomembni večini. Navajam nekaj primerov, kako bližina šolanja lahko bistveno vpliva na poklicne odločitve:

poklicna želja	odločitve
aranžerski tehnik (ž)	medicinski tehnik
zobna asistentka (ž)	administrativni tehnik
kemijski tehnik (m)	strojni tehnik
vojaška gimnazija (m)	strojni tehnik
elektrotehnik (m)	medicinski tehnik
milničnik (m)	medicinski tehnik
trgovski tehnik (m)	medicinski tehnik

Mnogo manj sprememb med željami in odločitvami je nastopilo zaradi premajhnih kapacitet štiriletnih šol. Nekateri naši učenci so bili odklonjeni na elektrotehniški šoli — šibki tok in na upravno administrativni šoli, vendar so se vsi uspeli vpisati na kakšno drugo štiriletno šolo. Samo osem učencev si je moralo izbrati novo šolo. Ker so bili odklonjeni zaradi neustreznega zdravja, neustreznih sposobnosti za učenje, oziroma preslabega učnega uspeha.

Manj številna skupina, v kateri je pomembno več fantov kot deklet, se je nameravala vključiti v poklicne šole. V triletno šolo je med šolskim letom nameravalo 32 odstotkov učencev, vključilo se jih je 38 odstotkov. V letu 1974 je prišlo do največje neskladnosti med prijavljenimi potrebami in med odločitvami za te poklice. Tako med učenci osmih razredov ni zadostnega interesa za metalurške, kovinarske, elektro poklice, kljub temu, da jeseniška železarna vzgledno skrbi za ustrezno poklicno informiranje ter tudi za poklicno vzgajanje. Nobenega premika ne opazimo pri zanimanju za poklice v gradbeništvo, kovinarski poklici postajajo iz leta v leto manj zanimivi.

Naslednja preglednica predstavlja neskladnost med potrebami družbe (prosta učna mesta), željami (namere) in odločitvami (vključitve) učencev v preteklem šolskem letu.

	prosta učna mesta	namere	vključitve
ključavnice	58	—	—
oročarji	3	1	—
obdelovalci kovin	23	1	2
kleparji	2	1	—
avtokleparji	2	4	3
vodovodni instalaterji	12	1	—
avtomehaniki	10	23	11
obratni električarji	30	5	19
elektromehaniki	1	3	2
RTV-mehaniki	1	3	—
zidarji	32	2	4
tesarji	26	—	1
avtoličarji	2	1	1
avtoelektričarji	2	7	1
slikopleskarji	1	—	1
krojači in šivilje	9	8	6
industrijski čevljarji	12	5	5
frizerji	7	1	—
železnice	več	2	—
administratorji	4	4	1
prodajalci	25	19	37
kuharji	28	4	9
natakarji	39	11	7
slastičarji	2	—	—
talilci	15	—	—
valjaveci	15	—	—
židarji	15	—	—
hladni valjaveci	20	—	3
elektromonterji	4	—	—
monter ogrev. naprav	6	—	3
železokrivci	5	—	—
strojni mizar	4	—	1
lesostrugar	2	—	—
elektro instalater	8	—	4
kmetijci	—	—	1
parkovni vrtnar	—	—	1
grafik	—	—	1
PTT-prometnik	—	—	1

Preglednica kaže, da so ostala prosta učna mesta skoraj v vseh strokah, samo za poklic avtomehanika je bilo zanimanje večje kot možnosti za vključitev. Osnovna razloga za takšno nesorazmerja sta naraščanje zanimanja za štiriletno šolo ter izjemno močan porast potreb po izučeni delavcih v vseh strokah. Ob tem zelo majhnem zanimanju učencev osmih razredov za uk opazamo, da se na precej nezasedenih učnih mest javljajo tisti učenci, ki so bili neuspešni v prvih dveh razredih štiriletnih šol.

Preglednica pa žal kaže tudi na načrtno poklicno usmerjanje zelo neugoden podatek. Nekatere organizacije združenega dela niso prijavile vseh učnih mest. V trgovski stroki je število vseh vključenih v 1. razred (tudi tistih, ki so prestopili kot neuspešni na drugih šolah) še

enkrat večje od prijavljenih prostih mest. Preglednica ne nudi podatkov ločeno za moške in ženske, ki bi bili tudi zanimivi. Za učence je bilo prijavljenih pomembno manj učnih mest, razmerje 1 : 4,5 v korist fantov. Tako so fantje lahko izbirali med 32. dekleta pa med osmimi poklici, medtem ko so se učenci zanimali za 17, učence pa za sedem poklicev. Ugotovljeno je, da je med mlajšimi zaposlenimi še polovica žensk v vseh panogah industrije, med vsemi delovnimi mesti, ki zahtevajo poklicno šolo, predstavljajo delovna mesta v tradicionalnih ženskih poklicih komaj 15%. Tudi na jeseniškem področju se ženske množično zaposlujejo kot priučene delavke v kovinski, elektro industriji, čevljarji, deloma lesni industriji, čeprav so mnoge od njih pridobile izobrazbo v »ženskih« poklicnih šolah.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Jerzy KOSINSKI: Obarvana ptica. Založba Obzorja 1974.

Pisatelj začne knjigo čisto preprosto z nekakšnim uvodom, ki naj pojasni, za kaj gre, in ki je obenem nekaj povzetek vsebine. Dečka iz velikega poljskega mesta so starši (po vsej verjetnosti Judje, vendar to ni posebej povedano) ob začetku vojne skrili na kmetih. Rejnika je kmalu zatem umrla, starši pa so v vojnem metehu zgubili stik z njim, tako da se je moral skoraj šest let, vse do konca vojne prebijati sam. Šele tik pred koncem vojne ga posvojijo ruski partizani, vse dotlej je njegovo življenje še najbolj podobno življenju kakšne napol divje živali. Zgodba — če smemo tako reči, ker po vsem videzu gre za resnično dogajanje — poteka nekje na vzhodnem Poljskem, v divji močvirni pokrajini. Kmetje, ki tod živijo, so dečku sovražni, bojijo se ga zaradi njegovih rasnih značilnosti, ker ima črne oči, mu pripisujejo uročljiv pogled.

Tukaj imamo priložnost, da spoznamo prvotno življenje z manj idilične plati. Težko najdemo knjigo, v kateri bi bilo nakopičeno toliko grozot. Revščina, praznoverje, surovost, nebrzdane strasti, vse to, kar civiliziranci poznajo v glavnem le abstraktno, kot pojme, nas tu prevzame z neznansko silovitostjo, pa čeprav je prikazano tako, kot se kaže očem nevednega in neizkušnega otroka (ki pa si po skrajšanem postopku pridobiva vednost in izkušnost v bistvenih življenjskih rečeh).

Se pisatelj izživlja s tem, da pred nami razgrinja človeško bedo in »zverinskost«? Ali pa je posebnost te knjige prav v tem, da nam prikazuje življenje v vsej goloti, mi pa smo navajeni civiliziranega sveta, v katerem se smrt, sadizem in spolnost kažejo samo v prefabricirani obliki, oziroma se skrivajo v spalnico, v jetniško ali bolniško celico? — Na podobno silovitost naletimo v prozi Isaka Bablja, pa morda Miloša Crnjanskega in Miodraga Bulatovića, vendar je pri teh treh vse to le poezija, ki sicer morda tudi sloni na osebnih doživetjih, pa je vseeno poezija, se pravi stvarnost, predelana z

možgani odraslega človeka v neko celovito, razumljivo, skladno in zato kljub vsemu znosno podobo. Otroko-ve oči pa so kot objektiv kamere, ničesar ne prezrejo. Ko spriču njega nekomu iztaknejo oči, se zaroti: »Odslej si bom zapomnil vse, kar bom videl; če mi bo nekoč kdo iztrgal oči, bom imel kaj obdržati v spominu do konca dni.«

Presenetljivo — v nekem manj vitalnem bitju bi taka doživetja zbudila željo, pobegniti iz življenja, v tem otroku utrjujejo zavest, da je videti, doživljati, zapomniti si najvišja vrednota. Se pravi, življenje je zaželeno brez obzira na grozo, ki jo razgrinja pred nami.

DELEGATI O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

Delegati v pokojninsko invalidskem zavarovanju, so na drugem zasedanju konferenca delegatov občine Jesenice, dne 19. februarja razpravljali in soglašali s predloženim programom dejavnosti skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS, finančnim načrtom za leto 1975 in predlogom družbenega dogovora o uskladitvi pokojnin.

Na konferenci sta delegatom razložila navedene predloge predsednik občinske konference Zdravko Pogačnik in predsednik skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS Dante Jasnič. Po obširni in vsestranski razpravi, v kateri so sodelovali Tine Žen, Jože Frece in Tone Svetina, so delegati izrekli soglasje k predloženim programom in se obvezali, da jih bodo posredovali svojim sodelavcem v delovnih organizacijah.

Temeljna izhodišča in naloge skupnosti ter finančni načrt za leto 1975 oziroma ovrednotenje programa, so objavljeni v današnji posebni prilogi Železarja.

PROGRAM PETEGA SREČANJA LUTKOVNIH SKUPIN SLOVENIJE

JESENICE, 27., 28. 2. in 1. 3. 1975

Četrtek 27. 2. 1975 — gledališče Tone Čufar Jesenice

- 15.00 Matija Logar: STRIČEK METLA
Lutkovno gledališče Kranj
- 17.00 L. Kipling: RADOVEDNI SLONČEK
Lutkovna skupina KUD Kobanci
- 19.00 Razgovor o obeh predstavah

Petek, 28. 2. 1975 — gledališče Tone Čufar Jesenice

- 10.00 J. Streda: JANKO IN METKA
Pionirski dom Ljubljana
- M. Pavlova: ZAJČKOVA POT K SONCU
Lutkovna skupina Murska Sobota
- 17.00 Gyula Urban: SINJE MODRI PETER
Lutkovno gledališče Maribor
- 20.00 Tankert Dorst: EVGEN
J. Pengov Dravlje

Sobota, 1. 3. 1975 — gledališče Tone Čufar Jesenice

- 15.00 Stevan Pešič: LETEČA KRAVA
Lutkovno gledališče Maribor
- 17.00 Sergej Prokofjev: PETER IN VOLK
Lutkovna skupina Maribor

GOSTOVANJE SKUPIN:

KRANJSKA GORA

- 10.00 M. Logar: STRIČEK METLA

KUD J. ROBIČ DOVJE

- 10.00 L. Kipling: RADOVEDNI SLONČEK

DPD SVOBODA JAVORNIK

- 12.00 Gyula Urban: SINJE MODRI PETER

DPD SVOBODA BREZNICA

- 15.00 J. Streda: JANKO IN METKA
M. Pavlova: ZAJČKOVA POT K SONCU

ZARADI NEPREVIDNOSTI GOZDNI POŽAR

V nedeljo, 23. februarja, je nekaj po 14. uri nastal gozdni požar pod Jelen kamnom, ki je zajel približno pet hektarov mešanega gozda. Takoj, ko je bil dan znak za alarm, je na kraj požara odhitelo 16 poklicnih gasilcev gasilske in reševalne enote Železarne in šest članov prostovoljne gasilske enote Jesenice — mesto. Ti so najprej požar omejili, nato pa so ga do 17. ure v glavnem pogasili. Do 19. ure so gasili še mesta, kjer se je vnel humus. Čez noč so na pogorišču postavili stražarje, ki so pazili, da se iz tlečih mest ogenj ne bi zopet vzplamtel. Na kraj pogorišča je še v ponedeljek odšlo nekaj gasilcev, ki so prekopali vsa mesta, kjer bi bilo možno podzemno tlenje.

Pri vodstvu poklicne gasilske enote smo zvedeli, da je požar nastal zaradi nepredvidnosti, ker je nekdo od nedeljskih izletnikov v suho travo in listje odvrget cigaretni ogorek. Pri tem so povedali, da je pri gašenju zelo prizadevno pomagalo tudi pet prebivalcev, ki stanujejo v bližini. Ob tej priliki smo zvedeli, da je v nedeljo nastal požar tudi nad naseljem na Straži, kar pa so bližnji prebivalci zelo neprizadeto gledali in prav nič ukrenili, ko je tamkaj med drugim gorela tudi ograja.

Gasilci ponovno opozarjajo vse občane, da v sedanjem sušnem obdobju, ko še ni rasti, ne odmetavajo cigaretnih ogorkov in se ne igrajo z ognjem, da ne zanetijo požarov, ki povzročajo veliko škodo.

Škode nedeljskih požarov doslej še niso mogli ugotoviti, ker bo to možno šele spomladi, ko se bo videlo, katero gozdno drevje bo oziroma ne bo poginilo.

B.

NA BLEJSKI DOBRAVI SO USTANOVILI MOŠKI PEAJSKI ZBOR

Na pobudo krajevnega odbora ZB NOV je komisija za kulturo in prosveto pri svetu krajevnih skupnosti na Blejski Dobravi, dne 20. februarja ustanovila moški pevski zbor. Vpisalo se je 26 članov, med njimi tudi nekaj mladih. Večina pevcev je že pela v zboru pred več leti, ko je obstajalo še društvo Svoboda. Zbor bo vodil zborovodja Janez Ponikvar, s katerim so se že dogovorili za program in izbor pesmi za letošnje proslave ob 30 letnici osvoboditve in druge prilike. Vaje bodo imeli vsak četrtek zvečer v prostorih KS v šoli. Izvolili so tudi odbor zbora in za predsednika izbrali Franca Strugarja.

Želeli bi, da bi se v zbor vključilo še več mladih fantov, in da bi se ponovno na Dobravi slišala lepa slovenska in partizanska pesem. Zbor bo tudi popestril program raznih proslav, katere bodo s tem pridobile na kvaliteti. Ob zboru bo delovala tudi recitatorska sekcija mladih za katere vodstvo bodo zaposlili Andreja Pikona.

Vsej tej dejavnosti želimo dobre uspehe pri širjenju petja in pri razvoju kulturnega življenja na vasi.

Ker se na Dobravo postopoma doseljujejo novi prebivalci in ker je v planu hitrejši razvoj vasi, je tudi nastopil primeren čas, da se osnuje in utrdi vse vrste množičnih dejavnosti, med njimi pa še posebno kulturno prosvetna aktivnost občanov.

TEKMOVANJE CICIBANOV V VELESALOMU

V soboto, 22. in v nedeljo 23. februarja, so se udeležili jeseniški cici-bani dveh kategorizacijskih veleslalomov; prvega na Mali Kopa na Pohorju nad Slovenj Gradcem. Druga na Soriški planini. Pri tem moramo zopet pohvaliti starše tekmovalcev in tekmovalce, ki velikodušno pomagajo pri prevozu s svojimi avtomobili in tudi pri pripravih na startu.

V soboto, 22. februarja, je bil v organizaciji smučarskega društva Slovenj Gradec veleslalom na Mali Kopa na Pohorju, ki se ga je udeležilo 100 dečkov in 51 deklic. Tekmovanje je potekalo v lepem vremenu, toda na mehki stezi s suhim snegom, kjer imajo prednost boljše številke. Od naših tekmovalcev imajo trenutno dobre razrede in s tem vedno možnost na boljše tekmovalne pogoje. Kunc, Oblak, Presterl in Naglič, vsi ostali se še borijo za čim boljše uvrstitve na tekmah, da si

DRŽAVNO PRVENSTVO V SMUČARSKIH TEKIH ZA NAJMLAJŠE

V Skradu, majnem kraju v Gorskem Kotarju, je bilo četrto državno prvenstvo za pionirje v smučarskih tekih. Udeležba je bila rekordna, nastopilo je kar 231 tekmovalcev iz Slovenije, Hrvaške, BiH in Srbije.

Tekmovalci so v solo tekih imeli smolo z vremenom. Vso tekmo je snežilo, poleg tega pa je pihal še močan veter. Drugi dan, ko so bili štafetni teki, pa se je vreme izboljšalo, tako da so bili pogoji precej boljši.

Od članov SD Jesenice se je najbolje uvrstil Dušan Džuričič, ki je med 106 starejšimi pionirji zasedel odlično četrto mesto. Za las mu je ušla kolajna. Prav tako se je kolajna izmuznila tudi Bojani Kobentar, ki je zasedla šesto mesto s časom, ki je bil le za 1,4 sek. slabši od časa tretje uvrščene tekmovalke. Ostali pa so bili precej slabši, povedati pa je treba, da so to večinoma začetniki in bodo še lahko pokazali svojo vrednost.

REZULTATI – solo teki:
Ml. pionirji (66 tekmovalcev): 1. Pustovrh Olimpija, 23. Janez Justin, 29. Igor Kobentar (oba Jesenice).
St. pionirke (26 tekmovalk): 1. Bešter Triglav, 6. Bojana Kobentar Jesenice.

St. pionirji (106 tekmovalcev): 1. Bratina Gorje, 4. Dušan Džuričič, 53. Vojko Ferjan, 61. Kornelija Adamek, vsi Jesenice.

Štafetni tek: SD Jesenice je imelo le štafeto starejših pionirjev.

REZULTATI:
St. pionirji: 1. Olimpija, 5. Gorje, 8. Kranjska gora, 15. Jesenice (Adamek, Ferjan, Džuričič). M. S.

ZA POKAL MESTA JESENIC

Kljub neugodni zimi bo v soboto in nedeljo (1. in 2. marca) na rezervni sankski progi pri Savskih jamah v Planini pod Golico letošnje 19. mednarodno sanksko tekmovanje za prehodni pokal mesta Jesenic. To bo na žalost tudi prva sankska prireditev v letošnji zimski sezoni v Sloveniji. Med dvodnevni tekmovalni bodo udeleženci vsake tekmovalne skupine (članice, mladinke, st. člani, člani, mladinci in dvosedci) opravili po tri vožnje pri enosedi in po dve vožnji pri dvosedi, dolžina tekmovalne proge s startom pri nekdanji graničarski karavli pa bo za obe disciplini znašala okrog 1000 metrov.

Pričetek tekmovanja bo v soboto ob 9. uri, na programu sta dve vožnji enosedov, v nedeljo pa ob 8.30 uri, ko je na programu tretja vožnja enosedov, oziroma ob 11.00 uri, ko je na programu tekmovalni dvosedov. Razglasitev zmagovalcev in podelitev medalj trem prvouvrščenim posameznikom iz vsake skupine bo ob 15.30 uri v hotelu Pošte na Jesenicah. Za ekipo uvrstitev se bo upoštevala uvrstitev treh članov, ene članice ali mladinke in enega mladince v tekmovalni posamezniki.

Na lanskoletni prireditvi so imeli največ uspeha tekmovalci iz Italije oz. kluba SC Völs pri Bolzanu, ki so bili zmagovalci tako med posamezniki kot tudi v ekipnem delu tekmovanja. Edina izjema je bil Tržičan Milan Česen, ki je zmagal pri starejših članih.

Ker je letos tudi 20 let ustanovitve sankskega kluba SD Jesenice, se bo uvrstitev posameznikov po 1. in 2. vožnji enosedov v soboto ter 1. vožnji dvosedov v nedeljo letošnje sankske prireditve upoštevala za posebno uvrstitev v okviru prireditve 20-letnice sankskega kluba Jesenice. Trije tako uvrščeni tekmovalci v vsaki tekmovalni skupini bodo prejeli posebna spominska priznanja.

Ker je to hkrati jubilejna prireditev, vabi vodstvo kluba vse nekdane aktivne tekmovalce in simpatizerje sankskega športa na Jesenicah na ogled prireditve in na zaključni del v hotelu Pošta na Jesenicah. J. J.

VABILO

Tenis klub Jesenice vabi vse aktivne igralce in prijatelje tenisa na

OBČNI ZBOR,

ki bo v petek dne 28. februarja s pričetkom ob 18. uri v zgornjem prostoru restavracije Kazine.

Odbor

ZAHVALA

Ob smrti našega strica

PERA VOVKA p. d. Gregorjevec Franca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.
Žalujocha nečakinja Anica z družino

ZAHVALA

Ob izgubi drage sestre

ANE SLAMNIK

se prisrčno zahvaljujemo zdravnikom in ostalemu osebju jeseniške bolnice za skrbno nego. Iskreno se zahvaljujemo sosedom za pomoč, posebno družinam Seničnik, Vidovič, Mustafovski, kakor tudi vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem, ki ste se od nje poslovili in nam izrazili sožalje. Hvala pevskega zboru DU Javornik za žalostinke, tov. Seničku za poslovilne besede, vsem voznikom osebnih avtomobilov in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala.
ŽALUJOČA: sestra Marija z družino, brat Franc z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči, mnogo prezgodnji izgubi naše ljube žene, mame, hčerke in sestre

JERCE OZEBEK

se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancom, sosedom in prijateljem za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje.

Iskrena zahvala zdravniškemu osebju za prizadevno pomoč in nego ob njeni hudi bolezni. Posebno se zahvaljujemo za izkazano pomoč kolektivu telefonske centrale, obrata RTA, vozovne delavnice, hladne valjarne železarne Jesenice, podjetju KROJ Jesenice, kinoamaterskemu podjetju Jesenice, KUD Jaka Robič Mojstrana, planinskemu društvu in GRS Mojstrana in OŠ Mojstrana.

Še enkrat iskrena zahvala vsem.
ŽALUJOČI: mož Angel, sinovi Sašo, Jože in Azi, hčerka Anica z možem, mama, sestri z družinama, brata Aleksander in Anton in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Kolektivu nabavnega oddelka in špediciji se najlepše zahvaljujemo za denarno pomoč, ki smo jo prejeli ob smrti naše mame in babice.

Francka in Franci Jekovec ter Anica z družino

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru gostinske enote Železar se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času mojega bolovanja.

Vida Arčon

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavkam in sodelavcem konstrukcijske delavnice – strojnih delavnic iskreno zahvaljujem za dobre želje in lepa spominska darila, ter jim želim še mnogo osebnih sreč in delovnih uspehov.

Janez Šilar

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata Železarne in odboru sindikata livarne, se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila dobrodošla v času bolovanja.

Ibrahim Uzejrovič

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru gradbenega vzdrževanja se zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila dodeljena ob smrti mojega očeta.

Jakob Arh

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

1. marca amer. film TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE, v režiji Robert Gordon, v gl. vlogi Mike Henry, ob 15. uri.

1. in 2. marca amer. barvni film MOČNEJŠI OD MAFIJE, v režiji Philip D'Antoni, v gl. vlogi Roy Schneider, ob 17. in 19. uri.

3. in 4. marca italij. CS barvni film LOVCI NA GLAVE, v režiji Franco Lattanzi, v gl. vlogi Robert Wood, ob 17. in 19. uri.

5. marca angl. barvni film JAMES BOND 007 DIAMANTI SO VEČNI, v režiji Guy Hamilton, v gl. vlogi Sean Connery, ob 17. in 19. uri.

6. marca zaprto!

7. marca amer. barvni film NE ODNEHAJ IN SE ENKRAT POSKUSI, v režiji Herbert Ross, v glav. vlogi Woddy Allen, ob 17. in 19. uri.

8. in 9. marca amer. barvni film DEKLICA, KI SEM JO LJUBIL, v režiji Sydney Pollack, v gl. vlogi Robert Redford, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

1. in 2. marca italij. CS barvni film LOVCI NA GLAVE, ob 18. in 20. uri.

2. marca amer. film TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE, ob 10. uri.

3. in 4. marca amer. barvni film MOČNEJŠI OD MAFIJE, ob 18. in 20. uri.

5. marca zaprto!

6. marca franc. barvni film VESELA DRUŽINA, ob 18. in 20. uri.

7. marca angl. barvni film JAMES BOND 007 DIAMANTI SO VEČNI, ob 18. in 20. uri.

8. in 9. marca amer. nem. barvni film KRALJ, DAMA, FANT, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE MOJSTRANA

1. marca amer. barvni film 87 POLICIJSKA POSTAJA.

2. marca amer. CS barvni film KAVBOJL.

3. marca italij. CS barvni film LOVCI NA GLAVE.

Kino KRANJSKA GORA

1. marca amer. CS barvni film KAVBOJL.

2. marca franc. barvni film VESELA DRUŽINA.

5. marca italij. CS barvni film LOVCI NA OCENE.

8. marca amer. barvni film MOČNEJŠI OD MAFIJE.

OZD KINEMATOGRAFSKO PODJETJE JESENICE

razpisuje prosto delovno mesto blagajničarke v kino Radio na Jesenicah s skrajšanim delovnim časom.

Delo bo trajalo določen čas.

Pogoji:

Pk. delavka z dokončano osemletko, prednost imajo osebe, ki so že delale na enakem ali podobnem delovnem mestu.

Poleg tega sprejme OZD, kinematografsko podjetje Jesenice v uk dva vajenca za izučitev kinooperaterja za predvajanje filmov na 35 mm traku.

Prednost imajo kandidati, ki so izučeni v elektro stroki, odnosno da se iste učijo.

Pismene vloge v roku 15 dni pošljite na naslov: Kinematografsko podjetje Jesenice, C. Železarjev

PREBIVALCEM KRAJEVNE SKUPNOSTI ŽIROVNICA

Po predpisu republiškega sekretariata za ljudsko obrambo in po programu dopolnilnega pouka za obrambo in zaščito vas obveščamo, da bo drugo predavanje pri nas.

V torek dne 4. marca ob 19. uri v gostišču Zelenica na Selu in v sredo, dne 5. marca ob 19. uri v dvorani na Breznici.

Predaval bo Marko Udir in sicer:

KADRI POMEMBNA KOMPONENTA VSELJDSKE OBRAMBE

Po predavanju bo zavrtel se film: Študenti v uniformi.

Pouk je obvezen za vse moške od 15. do 60. leta in za vse ženske od 15. do 55. leta starosti, izvezti so pripadniki oboroženih sil in milice.

Odbor ljudske obrambe pri KS Žirovnica

PLANINSKO DRUŠTVO JAVORNIK 8 KOROŠKA BELA

razpisuje prosta delovna mesta za sezonsko delo v planinskih postojankah:

STANIČEV DOM POD TRIGLAVOM: (sezona 3 mesece)

1. točajko

2. sobarico

PREŠERNOVA KOČA NA STOLU: (sezona 4–5 mesecev)

3. oskrbnika-co

4. pomočnika oskrbnika

Pogoji: pod točko 1 zaželeno pasivno znanje nemščine.

Pod točko 3 in 4 zaželen zakonski par in po možnosti, da eden od obeh obvlada pasivno znanje nemščine.

Osebnih dohodki po dogovoru.

Ponudbe pošljite na naslov: PLANINSKO DRUŠTVO JAVORNIK – KOROŠKA BELA, 64270 JESENICE

KRAJEVNA SKUPNOST DOVJE – MOJSTRANA

objavlja

prosto delovno mesto – TAJNIKA krajevne skupnosti

POGOJI: 1. Srednješolska izobrazba, petletna praksa v finančnem in administrativnem poslovanju.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite na naslov:

KRAJEVNA SKUPNOST DOVJE – MOJSTRANA – 64281 MOJSTRANA

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

OBNOVITEV ČLANARINE PO POŠTI

Vsem članom naše organizacije iz leta 1974, ki do konca aprila 1975 ne bodo sami poravnali članarine oziroma ne bodo pismeno ali ustno obvestili avto moto društva, v katerega so včlanjeni, da ne želijo več biti člani naše organizacije **bomo v maju poslali članski material za leto 1975 po pošti na dom po povzetju.**

S tem ukrepom želimo našim članom prihraniti skrb za obnavljanjem članarine za naslednje leto. To je obenem tudi prvi korak h kontinuiranemu članstvu kot je v navadi v večini drugih organizacij. Po tem sistemu bomo člane vodili v naši članski evidenci in jim vsako leto avtomatično pošiljali članski material, dokler ne bodo pismeno izjavili, da izstopajo iz naše organizacije.

AMD Jesenice

KONČNO ZMAGA

V prvem finalnem srečanju za jugoslovanski pokal, ki je bilo preteklo soboto v Podmežaklju, je jeseniški hokejistom uspelo po daljšem času premagati letošnjega državnega prvaka moštvo Olimpije z rezultatom 4:3 (2:1, 2:1, 0:1). Zmaga 16-kratnih prvakov je povsem zaslužena, saj bi bila po prikazani igri lahko še izdatnejša. Domačini so dvakrat povedli z dvema goloma razlike — 3:1 in 4:2 — hkrati pa so zapravili še več izredno ugodnih priložnosti za prepričljivejši poraz. Vrata Ljubljancem Albreht je tudi tokrat branil zelo dobro, čeprav je bil krivec za drugi prejeti gol (F. Zbontar). Tudi njegov kolega na drugi strani, mladi Marjan Zbontar je upravičilo pričakovanja, saj je ubranil vrsto nevarnih strel. V zadnji tretjini, ko so Jeseničani večkrat ostali z igralcem manj, pa je z odličnimi obrambami odpravil nekaj izredno nevarnih posegov hokejistov iz Ljubljane.

V prvih štiridesetih minutah so jeseniški hokejisti večji del dominirali na ledeni plošči, saj so oblegali vrata Albrehta tudi po nekaj minut. Olimpija se je morala v glavnem le braniti, kljub temu pa so Ljubljanci nekajkrat s hitrimi akcijami, zelo nevarno ogrozili vrata Marjana Zbontarja. V jeseniških vrstah se je zlasti izkazal mladi napad: Poljanšek — Hafner — F. Zbontar, ki je igral v reprezentančnem slogu. Tudi večina drugih jeseniških igralcev je igrala zelo dobro. Naj omenimo tudi to, da sta se uspešno vključila v jeseniško moštvo tudi branilca Pipan in S. Košir, ki sta po prestani štirimesečni kazni spet nastopila pred domačim občinstvom.

Pred začetkom srečanja je predsednik HD Jesenice Franc Božič izročil skromna darila nekaterim zaslužnim bivšim in sedanjim igralcem prvega moštva Jesenic. Viktorju Ravniku, branilcu, ki se je z lanskoletno sezono poslovil od aktivnega igranja hokeja. Ta igralec je začel igrati hokej 1957. leta, v prvo moštvo Jesenic pa je vstopil leta 1958. Bil je stalni član HK Jesenice, za državno reprezentanco Jugoslavije pa je odigral 212 tekem.

Poslovno tekmo sta odigrala tudi Ivo Jan in Stanko Eržen. Ivo Jan, branilec, je prav tako začel hokejsko kariero leta 1957. Dolgoletni igralec Jesenic, ki je nastopil tudi v ZR Nemčiji ter eno sezono pri Olimpiji. Dres z državnim grbom pa je oblekel 202 krat.

Stanko Eržen, napadalec, je začel igrati hokej leta 1960, v prvem moštvu Jesenic pa je igral od leta 1969. Bil je tudi član državne reprezentance in je v izbrani vrsti igral 25 krat.

Franc Božič se je ob tej priložnosti zahvalil za zvestobo klubu tudi dvema igralcem, ki bosta nadaljevala z aktivnim igranjem tudi v naslednji sezoni in sicer Janezu Mlakarju in Bogu Janu.

Janez Mlakar, napadalec, je začel igrati hokej leta 1958, v prvem moštvu pa ga zasledimo od leta 1961 in je v njem stalni član. V reprezentanci Jugoslavije je odigral 160 tekem.

Bogo Jan, branilec (nekoč tudi napadalec), je začel svojo hokejsko kariero leta 1957, od leta 1959 pa je stalni član prvega moštva Jesenic. Po nastopih v državni reprezentanci je rekord, saj je z državnim grbom nastopil skoraj 300 krat.

Gole proti Olimpiji so dosegli: Poljanšek 2, F. Zbontar in Škrjanc po 1.

Mladinski pokal

MEDVEŠČAK : KR. GORA 3:7
(1:2, 2:2, 0:3)

Kranjskogorci so še enkrat dokazali svojo superiornost. Po dveh visokih zmagah v polfinalu jugoslovanskega pokala proti mladincem

Olimpije z rezultatom 7:2 ter 16:2, so v prvem finalnem srečanju z moštvom Medveščaka v Zagrebu zmagali z rezultatom 7:3. Tako so si že v prvem srečanju zagotovili letošnjo zmago v jugoslovanskem pokalu.

Mladinci Kranjske gore so tako letos osvojili oba zveneča naslova v Jugoslaviji in sicer naslov državnega prvaka ter prvo mesto v jugoslovanskem pokalu. Njihova zmaga v obeh konkurencah je bila superiorna, saj so naslov prvaka osvojili brez poraza rezultati v polfinalu in finalu jugoslovanskega pokala, pa zgovorno pričajo o veliki premoči Kranjskogorcev.

Ob tem ne smemo pozabiti, da so mladinci Kranjske gore tudi v pretekli sezoni osvojili oba zveneča naslova, kar dokazuje, da so na Jesenicah ves čas mislili na vzgojo mladih hokejistov, čeprav se je v zadnjem času pojavila potreba po še strokovnejšem delu zlasti z najmlajšimi. Ne bi smeli pozabiti tudi na podatek, da je mladinsko moštvo Kranjske gore precej mlado, saj bodo v naslednji sezoni moštvo zapustili le trije mladinci — Kern, Klemenc in Berlski, ki bodo starejši, vsi ostali pa bodo še lahko tekmovali v mladinski konkurenci. To je še en dokaz več, da ima jeseniški hokej svetle perspektive.

Gole v Zagrebu so za Kranjsko goro dosegli: Klemenc 3, Berlski, Kern, Brun in Fartek. D.

Odbojka

IZREDEN USPEH
JESENIŠKIH
MLADINK

Na prvem turnirju za mladinsko prvenstvo Slovenije, ki je bil prejšnjo nedeljo v Kopru, so jeseniške mladinke zasedle prvo mesto. Skupaj je nastopilo devet ekip: OK Maribor, OK Kamnik, SSD Merkur iz Nove Gorice, OK Koper 1 in II, OK Izola, TVD Kočevje, TVD Mislina in Jesenice.

Nastopajoči so bili v predtekmovalnem razdeljeni v dve skupini. V prvi skupini so zasedle prvo mesto mladinke Maribora, v drugi skupini pa Jeseničanke.

Rezultati v predtekmovalju: Jesenice : Merkur 2:1, Jesenice : Kamnik 2:0, Jesenice : Mislina 2:0, Jesenice : Koper II 2:0.

Polfinale: Jesenice : Kočevje 2:0. Finale: Jesenice : Maribor 2:1. Za Jesenice so nastopile: Baloh, Brun, Lukek, Rabzelj, Tomažič, Volarič, Rožanc, Brunček in Tušar.

Tekmovalje je bilo zelo naporno, saj je trajalo od 9. ure dopoldan do 19. ure zvečer. Jeseničanke so odigrale šest tekem. Na vseh tekmah so pokazale izredno igro, predvsem pa so bile zelo poštvalne. Prvo mesto so dosegle popolnoma zaslužno. Najboljše so bile: Baloh, Brun, Tomažič, Rabzelj, Volarič in Lukek. Vse te je selektor uvrstil tudi v širši izbor za nastop na prvomajskem turnirju mest v Beogradu. RO

Rokomet

KR. GORA : ŽIC 22:15 (11:6)

V sredo, 19. februarja, je bila v telovadnici osnovne šole v Kranjski gori prijateljska rokometna tekma med domačo ekipo in ekipo ŽIC Jesenice. Zmagala je domača ekipa z rezultatom 22:15 (11:6).

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Jelovčan 6, Šmid in Plavčar po 4, Demec in Šavs po 3 ter Žbogar 2. Za ekipo ŽIC pa Kočevar 7, Varl 3, Omanovič in Korbar po 2 ter Žvelc 1.

Deseti spominski pohod na Stol, v dnevi 22. in 23. februarja je v vseh pogledih izredno uspel. Rekordna udeležba, 2.500 udeležencev iz vse Slovenije, odlična organizacija in lepo vreme, so dali letošnjemu pohodu nepozaben pečat. Zaradi pomanjkanja prostora bomo daljšo reportažo z govorom predsednika Planinske zveze Slovenije Miha Potočnika, objavili v prihodnji številki.

Judo

ENA ZLATA IN DVE BRONASTI
ZA DEKLETA

V telovadnici osnovne šole v Slovenskih Konjicah je bilo v soboto, 22. februarja, slovensko prvenstvo v judu za ženske. Nastopilo je 62 tekmovalk iz trinajstih klubov, med njimi so bile tudi tri predstavnice jeseniškega kluba: Vida Harapin, Bernarda Makuc in Marjeta Bizjak.

V kategoriji do 58 kg je nastopila Bizjakova, ki je dobila šest borb, v polfinalu pa je nesrečno izgubila in zasedla odlično tretje mesto, za predstavnicama Maribora.

V polteški kategoriji do 66 kg je nastopila Makucova in prav tako kot Bizjakova izgubila v polfinalu ter zasedla tretje mesto, za predstavnicama Branika in Olimpije.

V teški kategoriji do 70 kg je Jesenice zastopala Harapinova in z odličnimi borbami zasedla že tretjič zapored v tej kategoriji prvo mesto.

Majhna ekipa pod vodstvom trenerja Dvoržaka je dosegla lep uspeh. S tem so si vse tri tekmovalke pridobile možnosti za nastop na državnem prvenstvu, ki bo osmega marca.

Jeseničanke so nas na prvenstvu v Slovenskih Konjicah zares razveselile. Vse tri tekmovalke so pokazale viden napredek in ker so vse tri mladinke, lahko z vestnimi treningi dosežejo še kaj več. Razveseljivo je tudi to, da postaja slovenski ženski judo vse bolj množičen, česar ne moremo trditi za Jesenice, kjer je premalo deklet, od katerih bi lahko pričakovali kakšen uspeh. Sicer pa brez množičnosti in pravega zanimanja za judo, pa tudi druge športne panoge, v jeseniški občini ne bomo še dolgo dosegli uspehov, ki bi kaj pomenili v slovenskem in jugoslovanskem merilu. -tok

Nogomet

TRŽIČ : JESENICE 3:5 (1:1)

V sredo, 19. februarja, so jeseniški nogometaši gostovali v Trzinu, kjer so odigrali prijateljsko tekmo z istoimenskim moštvom, članom ZCNL in zmagali z rezultatom 5:3 (1:1).

Domačini so bili enakovredni nasprotnim našim nogometašem le v prvem polčasu. V drugem polčasu so gostje nadigrali domačine in zaslužno zmagali. Razveseljivo je to, da je bil učinkovit celoten napad, saj so vsi napadalci dosegli po en zadetek.

Gole za NK Jesenice so dosegli: Jereb, Kovačič, Kramar, Šmid in Mlačnik.

NK ADRIA : JESENICE 0:0 (0:0)

V soboto, 22. februarja, so jeseniški nogometaši gostovali v Mirni pri Novi Gorici, kjer so odigrali v okviru priprav na spomladanski del prvenstva prijateljsko tekmo s tamkajšnjimi nogometaši. Tekma se je končala z neodločenim rezultatom 0:0 (0:0).

Tudi v tretji tekmi v pripravljalnem obdobju so jeseniški nogometaši zaigrali dobro, saj so večji del tekme imeli terensko premoč, ki je pa napadalci zaradi odlične igre domače obrambe niso mogli realizirati.

Po tekmi nam je trener Zdravko Frelj dejal, da je z dosedanjim potekom priprav zadovoljen, saj igralci disciplinirano izpolnjujejo navodila. To pa je vsekakor predpogoj za kasejšje uspehe v prvenstvu. Največje težave pri delu mu povzroča to, da nekateri ključni igralci delajo na več izmen v Železnari. Tako nima nikoli

Košarka

PRVENSTVO GIMNAZIJE

V četrtek, 20. februarja je bila odigrana tretja tekma košarkarske lige na gimnaziji. Tokrat sta se zopet srečali ekipi prvih letnikov in sicer 1. a in 1. c. To je bila tekma dveh neenakovrednih nasprotnikov. Mnogo boljše so bili dijaki 1. a, saj so dobili tekmo kar s 72 koši razlike (86:14). Za 1. a sta bila tudi tokrat najuspešnejša Veskočič (42) in Gaser (16). Za 1. c sta največ košev dosegla Gelter (6) in Avsenik (4).

S to zmago so si fantje 1. a že zagotovili udeležbo v finalnem delu lige in 4. mesto na Gimnaziji.

mic

dvoboj obrnil v korist Murove, kasneje pa, ko je mladi Šranc premagal najboljšega igralca gostov, je postalo jasno, da bodo gostje iz Škofje Loke odšli iz Murove poraženi. V tem dvoboju je odlično zaigral Ravnikar, ki je premagal vse tri igralce Kondorja in prispeval glavni delež k zmagi oziroma končnemu rezultatu 5:3.

S to zmago so igralci z Murove še povečali svojo prednost, ki so jo imeli po prvem delu lige, na štiri točke in so glavni favoriti za prvo mesto v gorenjski ligi.

V naslednjem kolu, ki bo danes, gostujejo igralci Murove v Kamni gorici, kjer domači igralci ne bi smeli biti pretrd oreh za goste, ki so trenutno v zelo dobri formi.

Rezultati:

Šranc : Starman 1:2, Ravnikar : Bertonec 2:0, Filipovič : Rant 1:2, Ravnikar : Starman 2:1, Šranc : Rant 2:0, Filipovič : Bertonec 0:2, Ravnikar : Rant 2:0, Filipovič : Starman 2:0.

IZ ŠOLSKIH
ŠPORTNIH DRUŠTEV

Ekipi fantov in deklet osnovne šole Prežihov Voranc, sta v ponedeljek, 17. februarja, gostovali v Kranjski gori, v tamkajšnji telovadnici osnovne šole.

Najprej sta se srečali ekipi deklet. Kranjskogorke so igrale boljše, kar kaže tudi končni rezultat 18 : 7 v korist domače ekipe.

Fantje so igrali boljše in prikazali ostrejšo in bolj kolektivno igro. Izid tekme je bil 27 : 56 za moštvo SSD Prežihov Voranc. W

Šah

V četrtek, 13. februarja, je bilo v prostorih šahovskega doma na Jesenicah prvenstvo v šahu, zaposlenih v stavbi kadrovskega sektorja.

Udeležilo se ga je na žalost le šest »prebivalcev« stavbe. Borbe so bile zelo ostre, saj se je samo partija Tomšič - Žnidaršič končala z remijem.

Vrstni red: 1.—2. mesto Žnidaršič, Tomšič - 4,5 točke, 3. mesto Medič - 2 točki, 4. mesto Jenko - 2 točki, 5. mesto Kavalir - 1 točka, 6. mesto Hafner - 1 točka.

Kadrovski sektor je tudi pobudnik troboja med sodelavci iz stavbe kadrovskega sektorja, stavbo glavne pisarne in stavbe SEOP - RO na štirih deskah, ki bo v četrtek, 27. februarja ob 17. uri v šahovskem domu na Jesenicah.

ŠAHOVSKE VESTI

V nedeljo, 23. februarja je bilo na Bledu, v organizaciji ŠD Lesce, drugo hitropotezno prvenstvo Gorenjske za posameznike. Udeležilo se ga je 48 igralcev iz vse Gorenjske in trije gostje iz Ljubljane. Turnir je bil izredno močan, saj sta nastopila dva mojstrska kandidata, osem prvokategorikov, kar petindvajset II. kategorikov, ter trinajst III. kategorikov. Na turnirju je nastopilo 11 jeseničanov. Na prvenstvu so bili doseženi naslednji rezultati:

Finale: 1. Slavko Mali - I. Lesce, 2. Janez Slak - MK Ljubljana, 3. Franc Rakovec - II. Borec-Kranj, 4. Anton Krničar I. Jesenice, 5.—7. Jan Martin - II. Jesenice, 5.—7. Edo Roblek - MK Lesce, 5.—7. Leon Mazi - II. Borec-Kranj, 8. Lado Krajnc - I. Jesenice, 9. Jože Harinski - I. Lesce, 10. Herman Kanšek - III. Jesenice.

Uvrstitev ostalih Jeseničanov: 15.—16. Tramte, Ravnik, 17. Poljanšek, 28. Bec, 29. Majtan, 36. Piberčnik, 37. Ivelja.

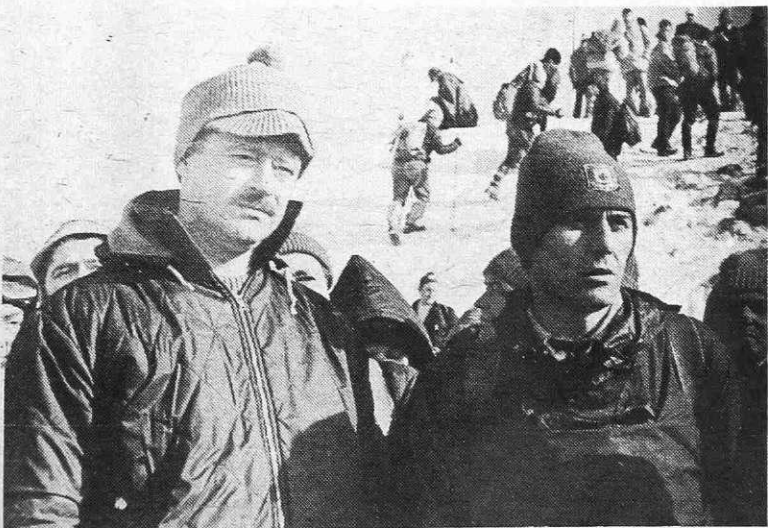
V petek, 21. februarja so mladinci SD Jesenice odigrali drugi mesečni hitropotezni turnir za rang lestvico, ki je ob enem veljal kot kvalifikacijski za gorenjsko prvenstvo. Turnirja se je udeležilo 12 igralcev, ki so dosegli naslednje rezultate:

1. Mujo Hodžič, 2. Franci Rodman, 3.—4. Samo Krivic, 3.—4. Dušan Barič itd.

Vsi ti so se tudi uvrstili na gorenjsko prvenstvo, ki se je odigralo v Kranju.

Mladinci so 22. februarja odigrali v prostorih kranjskega Borca prvo hitropotezno prvenstvo Gorenjske. Igralo je 26 mladih šahistov iz sedmih klubov.

Rezultati: 1. Deželak - Borec, 2. Mencinger - Lesce, 3. Mazi - Borec, 7. Dušan Barič - Jesenice. Ta igralec je pričel igrati šah šele v letošnji sezoni, vendar z odličnimi uvrstitvami, že trka na vrata prve ekipe. JM

Delavec Železarne Jože Bernard in novinar Stane Škrabar iz Ljubljane, sta za svojo deseterkratno udeležbo na pohodu dobila posebno priznanje.